

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і
міжнаціональних відносин

від 4 липня 2018 року

Веде засідання Голова Комітету Г.М.НЕМИРЯ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз ще один наш колега підходить, колега Логвинський, і ми зможемо розпочати офіційно. Сьогодні у нас планове засідання Комітету. Перед тим, як у нас з'явиться кворум, кілька організаційних питань або питань, які не потребують відповідного голосування.

Я хотів би зараз надати слово колезі Джемілеву, який... Сьогодні ми говорили про долю законопроектів, які стосуються політв'язнів. Хочу нагадати, що в березні цього року Комітет розглядав ситуацію. Тоді, були внесені три законопроекти на цю тему, зокрема законопроект 6700, внесений колегою Мустафою Джемілевим. Також, законопроект 7452, внесений народними депутатами Шухевичем, Третьяковим, Білецьким та Петренком. І законопроект 8006, внесений народними депутатами Геращенко, Іоновою, колегою Джемілевим та іншими народними депутатами. І тоді, відповідно було прийнято рішення повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи всіх трьох законопроектів на доопрацювання. Але робоче рішення було відкликати три законопроекти і запропонувати один спільний. Нагадую просто фабулу обговорення. Після цього березневого засідання, автори законопроектів 7452 та 8006 їх відкликали. І 27.03.2018 року народними депутатами Шухевичем, Геращенко Іриною Володимирівною, Третьяковим та іншими, всього 19 підписів, був поданий проект закону, який називається

«Про правовий статус і соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі, заручники або засуджені на тимчасово окупованій території України та за її межами», реєстраційний номер 8205. Головним комітетом з опрацювання було визначено наш Комітет.

Хочу сказати, що тоді мені почали телефонувати журналісти, оскільки першим стояло моє прізвище. Але оскільки я не знав, ніхто мені навіть не подавав мені його на розгляд або запропонувати розглянути можливість приєднатися до авторів. Якимось чином моє прізвище було там серед співавторів, і коли повідомили, що я не знаю, воно зникло звідти. Але зареєстрували з моїм прізвищем. І от виникла у нас зараз колізія: було три законопроекти. Два з них – відкликані. Один залишився, 6700, і внесений 8205. Також, я мав розмову з деякими авторами. Там знову виникли якісь непорозуміння з точки зору неповної узгодженості. Тільки колега Джемільєв торкнувся цього питання сьогодні, я би хотів надати йому слово, для того, щоб ми зрозуміли як нам рухатися далі. Будь-ласка.

ДЖЕМІЛЄВ М. Законопроект, касающийся полiтв'язнив. Презентовали его прессе. У нас была пресс-конференция. Этот законопроект не идеален, там было много замечаний. Мы сказали: Хорошо, зарегистрировали и все, кто имеет какие-то претензии - вносите поправки. На этом, собственно и договорились. Потом, через несколько месяцев Ирина Геращенко мне сказала: «Вот законопроект. Хотели ли бы вы быть соавтором?» Я говорю: так законопроект по полiтв'язням уже есть. Она мне сказала, что это другому не противоречит. Я поддерживаю и Ваш законопроект, я в курсе всего этого. Ну, возражений нет. Относительно того, что все они откликают, создается новый, - ну видимо это рассматривалось в мое отсутствие. Меня не было. Одним словом, сейчас такая ситуация, уже столько времени прошло, а нам постоянно напоминают, говорят, при чем есть уже бюджетные средства. Около 80 миллионов гривен, направлены на реализацию этого законопроекта. И мы в Крыму действительно сталкиваемся с очень

большими проблемами: обеспечение защиты, оказание помощи семьям политзаключенным. Одним словом вот такая ситуация.

Мы с Геращенко разговаривали на эту тему. Она мне говорила, что надо как-то нам собраться и договориться по форме. Возражений никаких нет, но... Коль скоро она говорила о том, что разные документы. И действительно, у неё в законопроекте в основном речь идет о заручниках в Донецкой и Луганской областях. А нашем законопроекте там чётко визначено термин «політ'визні», согласованный с резолюцией Парламентской ассамблеи Рады Европы. То есть над этим документом очень серьёзно работали, и работало наше Министерство по делам оккупированных территорий. И я думаю в соответствии с нашими процедурными правилами этот законопроект должен быть рассмотрен здесь, в Комитете. Если есть какие-то возражения, решение Комитета – на доработку. Одним словом мы должны были принять это решение. Такого к сожалению нет. А мы вот перед этой вот проблемой. Время идёт – ничего не принимается. Никакой документ не принимается и мы не можем реализовать те возможности, которые передбачены бюджетом нашей страны. Поэтому, я считаю, что все-таки этот законопроект надо вынести на рассмотрение Комитета. Если есть у кого-то какие-то возражения, мы их выслушаем. Если они приемлемые, мы их внесем в какие-то изменения. И таким путем я предлагаю пойти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, ще дві ремарки. Я згадав про законопроект 8205, внесений 27.03. Це вже після засідання нашого Комітету, яке відбулося 14 березня. І потім, в травні цього року, 4 травня, народними депутатами Геращенко, Іоновою, Луценко Іриною та іншими, всього 10 підписів, було подано проект закону «Про внесення змін до Закону «Про боротьбу з тероризмом» щодо основ соціального захисту заручників». 8337, але головним з підготовки цього законопроекту було визначено Комітет з питань нацбезпеки і оборони. Отже, це перша ремарка.

І друга ремарка. Справа в тому, що коли ми розглядали ці три законопроекти, про які я згадував спочатку, і коли ми погодили про необхідність відкликання їх, для того, щоб внести один, ми відповідно це оформлювали рішеннями Комітету, де серед інших є і підпис колеги Джемільєва. По всім трьом законопроектам було прийнято рішення, от воно оформлене: повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Для создания нового документа.

От з огляду на це я би запропонував таке рішення. Я думаю, що тут особливо після того, як наш комітет був чотирнадцятого, а потім через два тижні, навіть менше, ніж за два тижні, було внесено оцей один законопроект до підготовки якого, я так розумію, не було залучено колегу Джемільєва, то думаю цю ситуацію варто виправити..

ДЖЕМІЛЄВ М. *(Мікрофон вимкнено)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про своє незадоволення до речі цим законопроектом мені говорила і колега Геращенко. Тому, я пропоную, щоб ми поступили таким чином. Можемо це власне завтра зробити. Переговорити втрьох з Іриною Геращенко і секретаріату прошу тоді підготувати на завтра комплект, щоб один був у мене і один у колеги Джемільєва, оцих рішень комітетських, щоб ми прийняли рішення як узгоджено рухатися далі. Я думаю найкращим буде рішення, щоб це був один законопроект, але який би врахував ці положення, які відсутні в інших. Тому що по суті вони не є альтернативними самі по собі, але стосується власне врегулювання статусу осіб, які стали жертвами збройної агресії.

ДЖЕМІЛЄВ М. *(Мікрофон вимкнено)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я погоджуюся. В назві скажемо законопроекту, який був внесений, навіть термін «політв'язня» не вживається. Вживається

«незаконно позбавлені волі», «заручники» або «засуджені» на тимчасово окупованих територіях. Я думаю є важливим ще аспект. Важливо заручити, але не формально, а реально і в найкоротші терміни... У нас є спеціальне міністерство, яке займається цими питаннями. Для того, щоб це не виходило так, що це знову буде... Разом з міністерством, щоб це було зроблено, і ми би, по-перше, з'ясували, статус цих законопроектів. І тоді б, можна було би підготувати такий законопроект. Процедурно це можливо б вимагало також відкликання отого, який був поспішно внесений двадцять сьомого, щоб розчистити шлях. І я пропоную таким чином завтра це питання і вирішити, оскільки можемо переговорити із Шухевичем, оскільки, я думаю, він не буде заперечувати, тому що явно поспішно був внесений. Не думаю, що потрібно мати в даному випадку якусь конкуренцію. Треба внести якісний законопроект, який би включав в себе ті речі, які відсутні були в інших законопроектах. Тобто, з цим погодженням ми з'ясували це, і я пропоную, завтра щоб, знову ж таки, ми переговорили, але пакети документів – папку у мене і у колеги Джемілева. Зранку разом підійдемо до віце-спікера.

ТОМАК М. *(Мікрофон вимкнено)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви до цього? Але швидко...

ТОМАК М. Ми з колегами з Гельсінської спілки з прав людини зробили такий законопроект, який по суті акумулював положення з різних законопроектів, які були подані. Його назва така: законопроект про правовий статус окремих категорій захищених осіб, які позбавлені волі у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом. Тобто, ми розуміємо тут можуть бути деякі питання дискусійні, можна якісь обговорювати, але я хочу сказати, що насправді його плюс у тому, що він враховує різні категорії, і тих заручників, які перебувають в ОРДЛО, і відповідно осіб, які позбавлені волі у зв'язку з політичними мотивами на території окупованого Криму та Російської

Федерації. Так само, там є ті визначення, про які щойно говорив Мустафа-ага, тобто всі ті, які ми прописували разом з Міністерством з питань тимчасово окупованих територій минулого року в робочій групі. Ну, і так само там враховані положення ключові з тих законопроектів, які були подані Іриною Геращенко та відповідно паном Шухевичем. Тобто, я тоді готова переслати на Секретаріат комітету, якщо ви готові розглянути цей документ, так само ми будемо вдячні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю варто прислати в Секретаріат і також авторам всіх цих інших законопроектів щодо їх відома. Тоді, я думаю, якщо ядро ініціаторів цих законопроектів збереться і погодиться що це може бути взято за основу, я думаю це пришвидшить підготовку такого законопроекту.

ТОМАК М. Додре, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Маріє, тоді, будь-ласка, тоді надішліть ваш проект до цього. Ще чекаємо з хвилину на хвилину колегу Логвинського, я тоді зроблю ще одне оголошення. Завтра в Комітеті в мене має відбутися зустріч, на яку я запрошую всіх членів Комітету за бажанням з колишнім Міністром внутрішніх справ Колумбії, повноважним переговорником Гаванського переговорного процесу між урядом Колумбії та представниками збройного угруповання (FARC), які працювали над імплементацією мирної угоди, над частинами, які стосуються перехідного правосуддя. І його звать Хуан Фернандо Крісто, колишній Міністр внутрішніх справ Колумбії. 14.15 – це буде якраз перерва між ранішнім і вечірнім засіданням. У кого є бажання у колег, я запрошую до себе. В Комітеті це відбудеться у нас. Якщо буде більшість – можемо тут провести. Буде перекладач з іспанської, якщо є мовний бар'єр, для того, щоб більше дізнатися. Там правда масштаб набагато більший, але кілька десятків років, більше 200 тисяч людей було вбито.

ЧУБАРОВ Р.А. (*Мікрофон вимкнено*). Це була класична громадянська війна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже добре. Це просто оголошення. І прохання повідомити інших членів Комітету, які не присутні. Ще є одне рішення, яке не потребує нашого голосування – це про підсумки виїзного засідання підкомітету з питань гендерної рівності і недискримінації щодо розгляду питання про стан забезпечення прав ромських жінок в Одеській області 29 травня 2018 року. Ірина Сулова, будь-ласка.

СУСЛОВА І.М. Дякую Григорію Михайловичу. Шановні колеги, шановні присутні! Насправді, хотілося би висловити свою подяку в першу чергу Секретаріату Комітету, який на дуже високому рівні провів організаційні всі необхідні речі, для того, щоб організувати виїзне засідання. Окрім того, що ми побували на виїзному засіданні безпосередньо у таборах, в яких проживають роми, в тому числі роми внутрішньо переміщені особи, ми побачили як вони там проживають; в якій антисанітарії; що робить держава для того, щоб вони мали належні умови для проживання. Ми побачили абсолютно сегреговані школи, ми зрозуміли, що ромська стратегія не виконується, втому числі, і через абсолютне не фінансування зі сторони уряду цих питань. Внутрішньо переміщені особи, які зіштовхуються з проблемами реєстрації, отримання довідок, тобто класична історія, яка пов'язана з усіма внутрішньо переміщеними особами. А якщо ми говоримо про ромів, то ми розуміємо, що ці люди зазнають множинної дискримінації. Проблема, яка також піднімалася – це проблема раннього народження дітей. У 14 років, як доповідає Начальник обласного управління охорони здоров'я, дівчатка звертаються з проблемою, що не можуть завагітніти вже рік. І це є величезна проблема, тому що ми розуміємо, що таким чином держава нічого не робить для того, щоб а) зробити, щоб ці діти мали освіту; і б) для того, щоб припинити якимось чином робити щось для того, аби стримувати ранню

народжуваність, сприяти тому, щоб вони отримували освіту, народжували дітей в належних умовах. Ну, і плюс окремі проблеми – це ті проблеми, які пов'язані з тим, що діти взагалі не відвідують дошкільні навчальні заклади, що сприяє тому, що потім вони не на відповідному рівні вступають до перших класів. Відповідно, не закінчують школу.

Тобто, комплекс проблем переважно пов'язаний, в першу чергу, це «діти», окрема категорія, яку можна виокремити. Інше питання – це житло. Звичайно, з яким величезна проблема. І всі представники міжнародних організацій, які були з нами під час виїзного засідання; це і представники Ради Європи і ООН-жінки, які долучилися до організації; і представники Посольства Сполучених Штатів Америки були вражені тим, в яких умовах проживають на сьогодні представники національних меншин, в тому числі внутрішньо переміщені особи.

За результатами нашої поїздки, було запропоновано на разі на розгляд проект звернення від Комітету з прав людини до Голови уряду для того, щоб врахувати ці проблеми, які є; поцікавитися виконанням реалізації ромської стратегії; загалом підняти питання про необхідність переглянути взагалі ромську стратегію; ну і плюс звичайно закласти фінансування на її реалізацію, тому що вже після нашої поїздки ми бачимо з вами постійні повідомлення у ЗМІ, які речі жахливі відбуваються на почві ненависті, як Юрій Васильович правильно зазначив, що не доведено слідством, але тим не менш, ми розуміємо, що багато з цих злочинів пов'язані саме через цю причину.

Тому, буду просити Комітет розглянути проект звернення до Голови уряду і спрямувати, чекати відповідь, де є далі вже рухатися з доопрацюванням стратегії ромської, тому що так залишати цю справу не можна, оскільки за не офіційними даними ромів сьогодні на території України знаходяться понад 400 тисяч, коли офіційна статистика говорить про 40 тисяч. Тобто, ми розуміємо, що ця проблема за 10 років набрала великих

обертів. Якщо її сьогодні не вирішувати, то через 10 років вже просто не буде, що вирішувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я думаю це варто вирішити. Дякую колезі Суислової за проявлену ініціативу, і воно так співпало, що фактично паралельно з цим виїзним засіданням відбувалися в різних точках України – від Тернопільської до Києва - випадки, коли були погроми ромських таборів. Наскільки я знаю, на сьогодні жодних судових рішень щодо притягнення до відповідальності винних ми не маємо. Є розслідування, які ведуться. І я також обговорював це питання з деякими колегами і зараз є ініціатива зробити в рамках того, що може зробити Верховна Рада, спільну таку заяву, де буде і звернення відповідно до Кабінету Міністрів від імені трьох комітетів: нашого Комітету, Комітету з питань європейської інтеграції і Комітету закордонних справ. Проект такої заяви від імені трьох комітетів було надіслано всім шановним членам Комітету, тому я прошу сьогодні, бажано до кінця дня, висловити свої зауваження, якщо вони є. Якщо немає, тоді ми будемо вважати цей проект погодженим.

І спочатку була така думка що можливо прийняти окрему постанову, але з огляду на темп і якість прийняття рішень Верховною Радою останніх днів вирішили піти по більш короткому шляху. Заяви трьох комітетів, які представляють власне профіль відповідний, для того, щоб ми могли реагувати. І також, я думаю варто нам провести вже восени в слухний час такі комітетські слухання, для того щоб подивитися як виконується в тому числі виїзне засідання нашого Комітету і підкомітетів, і інше. Якщо нема заперечень, я подякую колезі Сусловій, і до кінця дня зауваження до проекту спільної заяви для того, щоб вона завтра була офіційно випущена від імені трьох комітетів. Дякую.

СУСЛОВА І.М. Шановний головуєчий, шановні колеги! Пам'ятаєте, ми нещодавно зовсім проводили комітетські слухання «Стан реалізації

національної стратегії у сфері прав людини щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях»? Значить, національним планом з реалізації у сфері захисту прав людини є Міністерство юстиції, яке є координуючим органом і тут вони на сьогодні доопрацьовують цей план. Він знаходиться в процесі погодження, Єдиний момент: чи могли би ми від Комітету звернутися до них чи враховані в їхніх напрацюваннях наші рекомендації, які були зроблені після комітетських слухань в оновленому плані? Тому що за моєю інформацією жодних рекомендацій не враховано і взагалі вони не розглядалися при оновленні цього плану. Я гадаю, що це було би правильно, тому що роботу, яку ми провели під час проведення комітетських слухань була досить ґрунтовна, змістовна, велика кількість людей була залучена. Комітетські слухання були тоді протягом, мені здається, 5 годин, так? І от такий лист відправити на Мінюст, запитати чи враховані...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не заперечую. Думаю це треба швидко зробити.

СУСЛОВА І.М. Не має заперечень. І ще одне питання, якщо дозволите? Дякую. Я вже дуже вибачаюся за те, що ось це. Ще одне питання, пам'ятаєте ми піднімали питання про наказ Міністерства освіти про закріплення дітей до шкіл за місцем реєстрації? Ми ще до нього висловлювали своє обурення, наш Комітет висловлював. І от наразі є на громадських обговореннях є Закон «Про середню освіту», який вже на законодавчому рівні пропонує закріпити дітей фактично за місцем реєстрації, за місцем прописки, до тієї школи в межах...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якої немає.

СУСЛОВА І.М. Так. Значить, що я прошу? Оскільки, ми не можемо зараз ні внести зміни, нічого, цей законопроект знаходиться на стадії

обговорення також прошу звернутися до Міністерства освіти щодо того, аби це питання було врегульовано до моменту реєстрації їхнього законопроекту в стінах парламенту, тому що однозначно один із комітетів буде наш Комітет, і ми вже неодноразово обговорювали це питання, що ця норма є неприйнятною і загалом не може просто існувати навіть у наказі, не говорячи вже про сам закон. Хочу нагадати, що були обурення від правозахисних організацій, в тому числі і чіткі зауваження від Офісу Уповноваженого з прав людини. Ми не змогли виправити ситуацію, тож я прошу спрацювати на опередження, щоб ми не допустили цього питання, його врахування у законі, який буде поданий до парламенту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Приймається це також. Це я просто прокоментую і потім дам для короткого... Є добра практика, наприклад, коли Комітет розглядає законопроект, особливо перед другим читанням, ми звертаємося за моїм підписом як Голови Комітету до відповідних міністерств для того, щоб вони висловили думку. Було б дуже слушно, коли готується якісь проекти законів в Кабінеті Міністрів або окремих міністерствах, щоб були проведені консультації в прийнятних форматах для того, щоб почути думку профільних комітетів, до яких цей закон все одно потрапить, для того щоб це потім не перетворювалося у «колесо обозрения». Кожен обзирает один одного і це повторюється. Отже, я підтримую цю ініціативу. У Вас запитання? Будь ласка, представтеся.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Юрій Рашкевич, заступник Міністра освіти і науки України. Я відповідаю за вищу освіту. Тут зараз за півгодини будуть паралельно два комітети. Підійде Павло Кузьмович Хобзей, який відповідає за середню освіту. Це його парафія. Прошу то повторити йому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви також повторите заступителю вашому колезі також.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Так, я йому обов'язково скажу також. Але в мене питання: що Ви розумієте під словом «закріпити»? Бо, «закріпити», як на мене, це означає безальтернативно записати людину в школу, де вона живе найближче. Ось це означає «закріпити». Чи Ви його так само розумієте, чи Ви то слово розумієте трошки інакше?

СУСЛОВА І.М. Я перепрошую. Якщо Ви тут мені задаєте питання, а не я Вам, як органу виконавчої влади, то я Вам хочу сказати, що навчиться трактувати закони так, як там написано. В статті про доступність Ви взяли і напрацювали наказ, юстували його всупереч позиції Комітету із захисту прав людини і Офісу Уповноваженого з прав людини. Юстували його таким чином, що фактично закріпили дітей за тими школами, де їхнє місце реєстрації. Про доступність взагалі мова не йде. Доступність в Законі «Про освіту» мова йшла саме про те, щоб доступною була школа перших класів, тому що не завжди люди проживають там, де є зареєстрованими. Я хочу нагадати, що в нас внутрішня міграція трудова – 30% всередині країни. Я вже Вам не говорю про внутрішньо переміщених осіб, яких є один мільйон шістсот тисяч, з яких 65% – це жінки з дітьми. Майте це на увазі наступного разу, коли таке пишете.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я вже бачу початок конструктивної і плідної дискусії. Варто, щоб така ж дискусія вона відбувалася саме в робочому порядку, до того як це попадає потім у Верховну Раду, а потім у відповідний комітет. Колега Логвинський у Вас до цього ж було?

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Так, дійсно я хотів би підкреслити. Я, на жаль, я не почув початок цієї дуже конструктивної, як Ви підкреслили, дискусії. Але з цього приводу теж до мене зверталися. Я розумію, що Ви не відповідаєте за освіту середню, але є проблема так само у громад національних меншин

України. Бо відбувається, наприклад, в Україні є декілька шкіл, які знаходяться під фінансуванням Посольства держави Ізраїль наприклад. І вони кажуть, що на жаль, ми вклали більше 10 мільйонів доларів в звичайну школу. Ми відбудували, відремонтували. А зараз ми не можемо відправити туди дітей національних меншин, бо відповідно до цього наказу треба взяти тих людей, які проживають. І це велика проблема, бо вони кажуть: ми звичайно маємо певних спонсорів. Ми не можемо пояснити чому нам не дозволяють взяти наших дітей. Ця проблема потребує вирішення.

Я спілкувався з пані Гриневич, і дуже сподіваюся, що ми якимось вирішимо цю проблему. Більше того, як нам кажуть директора шкіл, що вже існує така скільки коштує прописатися біля цієї школи. Раніше у нас була корупція, щоб поступити в школу, зараз у нас корупція на прописку біля школи.

(Загальне обговорення).

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Тому, я на жаль, не знаю як вирішити цю проблему, бо треба робоча група, щоб вона знайшла якимсь рішення. Бо ми розуміємо, яка інша сторона медалі. Наші люди такі, які завжди знаходять інший підхід для вирішення тих чи інших проблем, але треба щось робити, бо ці скарги є. Мені важко пояснити, чому інвестори, які благодійно надають допомогу з метою розбудови культурної спадщини України, національних меншин, вони не можуть відправити туди дітей. Ця проблема потребує вирішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую колего. Отже, ми прийняли це. І я думаю нам не варто повторювати такі конфліктні моменти, які виникли незважаючи навіть на проведення консультацій перед прийняттям Закону «Про освіту», а вже після його прийняття. Зараз, ми сьогодні будемо в тому числі деякі речі обговорювати, тому я б заохочував і звертаюся, зокрема, до Міністерства освіти з тим, щоб ще на стадії підготовки цих законопроектів проводилися в

прийнятному робочому форматі консультації; інформування членів тих комітетів або профільних, які будуть також долучені для якомога більшого узгодження позицій і уникнення не переборних протиріч на стадії вже розгляду цих законопроектів у Верховній Раді. Дякую.

У нас зараз є кворум. Тому, я пропоную оперативно та якісно перейти до основного порядку денного, а саме законопроектів, з опрацювання яких Комітет визначено головним. Є два законопроекти. Перший законопроект 4023 до другого читання - про тимчасові заходи на період проведення Антитерористичної операції щодо особливості оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України. Додається таблиця. Тут всього вісім поправок до другого читання надійшло. І я прошу тоді Юрія Бузницького коротко прокоментувати це.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Шановні народні депутати, члени Комітету, шановні запрошені! Вашій увазі пропонується дуже короткий законопроект 4023, який ми розглядали на нашому Комітеті в першому читанні, він його пройшов - перше читання. Пройшов в першу чергу тому, що він дуже простий. Автори законопроекту запропонували внести зміни до Закону «Про тимчасові заходи на період проведення Антитерористичної операції», які дозволяють власне врегулювати деякі питання, щодо отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, і, власне, застосовують такий механізм, який упорядчує територіальний принцип і чітко визначає як, у якому порядку отримуються ці документи. Я не буду коментувати за браком часу, але до цього законопроекту надійшло в нас низка поправок. На жаль, вони всі відхилені. Поправки надійшли від Королевської, Солод, Семенухи, Маркевича і Левченка. Хочу просто підкреслити, коли будуть розглядатися поправки, що це були поправки в основному технічного характеру. Ну наприклад, Королевська пропонує просто переставити слова «оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство», в неї поправка «підтверджують громадянство»

та посвідчують особу». Але оскільки в першому читанні був закон, який правильно трактує у відповідності зі статтею 13 «Про Єдиний державний демографічний реєстр», там застосовано як раз таке визначення, «що документи, які посвідчують особу та підтверджують громадянство України». Відповідно, ці поправки були відхилені. Семенуха пропонує, наприклад, розповсюдити порядок отримання цих документів з врахуванням особливостей отримання їх особами, які проживають на неконтрольованій території і пропонує додати цілу низку речей, які до цього закону не стосуються. Левченко також пропонує внести технічні правки, які я вже називав. Вони созвучні з правками Королевської. Я можу сказати навіть звідкіля вони взялися. Назва Закону «Про демографічний реєстр та документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство», у назві написано «підтверджують громадянство та посвідчують особу». Але в статті 13, яка зазначає перелік цих документів, написано по іншому, і серед них якраз і є документи: паспорт, закордонний паспорт, тобто ж власне документи про, які йде мова. Значить, в ній написано як раз так, як пропонується змінити авторами. Оскільки, уже у всіх подальших нормативно-правових актах, видані Кабінетом Міністрів, і керується Державна міграційна служба, все ж таки застосовується формулювання, яке застосовано в статті 13 як раз, а не в назві закону. Назва закону була... Тоді, у нас якби підтверджує громадянство України було поставлено на перший план, або в першу чергу, тому власне кажучи з політичних або звучних мотивів. Тобто, документ, який підтверджує громадянство, далі посвідчує особу і так далі. Але це власне документи, які спочатку посвідчують особу, поскільки починається з того, що будь-який документ - паспорт - спочатку посвідчує особу, а потім вже свідчить про те, що він громадянин України чи іноземець, якщо мова іде про посвідку і так далі. Значить, тому ці поправки було відхилено і Закон фактично залишився в тому вигляді, в якому він був прийнятий в першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є у когось коментарі, запитання до Юрія Бузницького чи немає? Була змінена назва Закону.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Наслідки будуть наступні. Я вже казав – як раз така назва або така постановка слів, послідовність слів, у нас застосовується сьогодні в усіх нормативно-правових документах, починаючи від Кабінету Міністрів і закінчуючи наказами Державної міграційної служби, Міністерства внутрішніх справ і так далі. Якщо мова йде про внутрішній паспорт, закордонний паспорт, посвідчення моряка і пішло все по списку тринадцятої статті демреєстру. Якщо так казати з певним гумором, то аж такого страшного на фоні того, що робиться - нічого не станеться, але не бажано вносити лишній дискомфорт у...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це коли Ви купуєте річ і вам пропонують подарункову обгортку зробити, і Ви вже поспішаєте, а він все ще або вона завертає і щось там кладе. Так що я думаю тут варто вирішити по суті. Законопроект дійсно простий у випадку, якщо колега Логвинський його зараз не ускладнить. Прошу.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Знаєте, те що мене... Я звичайно поважаю авторів, які подали цей законопроект, але тут мова йде про документ особи, який підтверджує громадянство України.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ні, спочатку посвідчує особу, а потім підтверджує.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Тобто, з точки зору розуміння закону органам, яким надається повноваження, вони мають право і не підтвердити, що людина є громадянином України?

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Що ви маєте на увазі?

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Що мається на увазі? Що, наприклад, якщо людина не надала повний обсяг документів, який передбачено цим законом, їй можуть відмовити в підтвердженні громадянства України?

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ні. Мова йде про осіб, які проживають в районі Антитерористичної операції. У них існують певні проблеми з отриманням документів. Ну, тобто, він втратив паспорт, скажемо, національний. Йому треба десь його поновити. Він хоче отримати закордонний паспорт. Йому його десь треба отримати. І щоб упростити цей порядок, цей закон відсилає їх до органів міграційної служби, які знаходяться на цій території.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Я Вам дуже вдячний за пояснення. Я дійсно розумію мову закону, але тут мене трошки бентежить «підтверджує громадянство України. Тому що всупереч думки Комітету у нас є багато законопроектів, є бажання різних депутатів там, наприклад, позбавляти громадянства України на підставі того, що людина там знаходиться на окупованій території або щось ще, або щось там зробили. Мене слово «підтверджує громадянство України» трошки бентежить, хоча я тому запитав про запобіжні заходи. Чи є якісь... *(нерозбірливо)* щоб не було спрінта громадянства, те що, наприклад, людина приїде, а їй кажуть: Ні-ні-ні, ми побачили/почули, Ви там були учасниками мітингу, наприклад. Або хтось сказав, що ви були учасником мітингу, тому вам не підтверджуємо громадянство. І друге питання, в поправках є таке формулювання «спеціальний статус». Поясніть бідь ласка.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ну, це пропозиція Королевської.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Що мається на увазі про спеціальний статус?

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. По першому пункту. Ситуація дуже проста. Паспорт громадянина України називається в нас в Законі «Про Державний демографічний реєстр» - документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Також, як і закордонний паспорт. Тому, якщо особа, яка проживає, наприклад, в Донецьку приїде на територію контрольовану, скажемо, в Харківську область і скаже, що: «Я втратив паспорт», йому скажуть: «Є підтверджуючі документи?». «Є. От посвідчення водія і так далі». Йому видадуть новий паспорт. Його не будуть запитувати про громадянство, його не будуть запитувати про його участь в мітингах. Йому або видадуть паспорт громадянина України, або відмовлять через те, що там немає... Тобто, проста процедура, як для кожного громадянина, який може втратити тут в Києві чи в будь-якому іншому місті.

Друге питання. Посвідчують особу чи є спеціальний статус. В Законі «Про Демографічний реєстр» є спеціальна стаття 14, якщо я не помиляюся. Там є перелік документів, які підтверджують спеціальний статус. На відміну від документів, які посвідчують особу та підтверджують громадянство України – це документ, який просто підтверджує статус. Ну, наприклад, посвідчення водія. Воно не підтверджує громадянство України, але посвідчує особу і підтверджує спеціальний статус – статус права на управління автомобілем. Але ж, автори законопроекту мали на увазі тільки документи, які підтверджують громадянство і посвідчують особу, тобто закордонний паспорт, паспорт громадянина України, посвідчення моряка і весь перелік, який є. Вони не мали на увазі, що органами міграційної служби або іншими органами поновлюються документи, які мають спеціальний статус, тобто посвідчення водія. Чому? Тому якщо особа, яка втратила паспорт, навіть у зв'язку з бойовими діями, і прийшла його відновили, то далі іди в порядку встановленому законом, і поновлюй документи, які підтверджують спеціальний статус, тобто посвідчення водія. Починай спочатку з паспорта, а

потім можеш робити інші дії з паспортом, який може робити громадянин України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю. Це просто не сюди., якщо серйозно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться. У нас є класична ситуація, коли можливо краще може бути ворогом доброго. Простий законопроект. Він реагує на проблеми, які виникають постійно. І я думаю, його можна було давно вже прийняти. В даному випадку, коли Юрій Васильович сказав, що на жаль, поправки були відхилені, ці 8 поправок, то це таке судження оціночне. На жаль чи на щастя, чи просто тому, що вони не відповідають. Я думаю після нашого конструктивного обговорення пропонується Комітету рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект 4023а у другому читанні і в цілому. І я пропоную в редакції комітету поручити, наприклад, тому що тут є певний конфлікт інтересів, оскільки я є одним з співавторів законопроекту, я пропоную колезі Логвинському доручити його доповісти під час пленарного засідання. Приймається? Нема заперечень? Дякую. Рішення прийняте.

І наступний законопроект, він також не складний, і називається «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб щодо захисту житлових прав студентів». Це також друге читання, 6142. До речі, це відноситься до предмету відання підкомітету колеги Логвинського. І у нас готувала Валентина Буждиган. Будь-ласка, Валентино, коротко, по суті, що у нас до другого читання.

БУЖДИГАН В.П. До законопроекту було подано всього 24 правки, з них чотирнадцять прийнято, десять відхилено. Основні причини відхилення правок – це деякі з правок внесено з порушенням вимог статті 116

Регламенту. Також, є деякі правки, які не стосуються безпосередньо мети законопроекту, і частина правок є взаємовиключними. Тобто, при врахуванні одних, вже неможливе буде прийняття інших.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь-ласка, колега Суслова.

СУСЛОВА І.М. Якщо дозволите, дуже коротко, оскільки я була доповідачем від Комітету по цьому законопроекті. Ми досягли порозуміння із фракцією «Самопоміч». Хочу нагадати, що за цей законопроект проголосували майже всі фракції у стінах парламенту. Мені здається, не голосували тільки ті, кого реально не було в залі. Важлива річ є, що ми подали поправки, якими стали співавторами представники всіх фракцій і це були три поправки, в тому числі за участю представників фракції «Самопоміч», які проголосували тільки підтримали законопроект з урахуванням того, що в майбутньому ми підтримаємо їхні поправки, які стосувалися того, що держава буде компенсувати вартість того житла, яке орендується студентами протягом наступних шести місяців після того, як вони закінчують ВУЗ. Єдиний момент – я дуже вдячна, що Комітет прийняв рішення, подивився і воно дійсно відповідає і глузду, і тому, що було озвучено в залі під стенограму.

Єдиний момент стосується 21-ї поправки. В цій поправці було запропоновано нами з колегами, щоб Кабінет Міністрів в межах діючої програми розподіляв ці кошти. З програми «ДержМолодьЖитло». Але ми розуміємо зауваження, які є в Секретаріаті Комітету і просимо зрозуміти нас. Якщо ми не визначимо цю програму умовно або діючу програму, яка сьогодні працює, то Кабінету Міністрів потрібно буде орієнтовно десь пів року для того, щоб розробити нову програму, закласти гроші і так далі. Тобто, на наступний навчальний рік ми вже не потрапляємо і в цьому є проблема. Тому, я прошу Комітет переглянути ще раз поправку 21-у, поставити її на підтвердження, щоб ми її підтримали, і тоді в залі він знайде

одноголосну підтримку і не буде проблем із голосуванням, в тому числі із фракцією «Самопоміч».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло про що йдеться?

БУЖДИГАН В.П. Зрозуміло повністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Плюс я думаю про те, якщо я не помиляюся, законопроекти, які мають вплив на бюджетні параметри мають бути розглянуті до п'ятнадцятого липня включно. Тобто, тоді ми будемо пропонувати, щоб на наступному пленарному тижні це було розглянуто також. Немає заперечень для того, щоб 21-у поправку в редакції, яку колега Суслова запропонувала, ми врахували? Заперечення? Заперечень немає. Значить тоді ми врахуємо. У Вас було Запитання?

РАШКЕВИЧ Ю.М У мене чисто тільки запитання. Тому що ми не отримали таблиці до другого читання, чи наші поправки враховані там чисто стилістично було? Де було написано, «які здобули певний освітньо-кваліфікаційний рівень» замінити на «освітній ступінь», в дужках освітньо-кваліфікаційний рівень.

СУСЛОВА І.М. А як ми можемо подавати поправки?

РАШКЕВИЧ Ю.М. МОН подавало такі редакційні правки.

СУСЛОВА І.М. А як МОН може подавати такі поправки?

ГОЛОВУЮЧИЙ. МОН до другого читання не може подавати поправки.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Може я щось не правильно говорю, але мені сказали це озвучити.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Візьміть зараз поправки, знайдіть будь ласка і скажіть.

СУСЛОВА І.М. Їх немає. Вони не могли їх подати по Регламенту.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Може хтось подав поправки.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Абзац дев'ятий статті дев'ятої. І частина шоста статті чотири. Нема, не дали нам таблиці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це 16-а правка по-моєму.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Ні, я поясню. Я дуже прошу це зробити. Це чисто редакційна правка. Чому? Я зараз поясню чому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вони враховані.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Вони враховані?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вони враховані.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Все, дякую. Тоді у мене питань нема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто немає у колеги таблички.

РАШКЕВИЧ Ю.М. У мене немає табличок, тому я питаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, з урахуванням цього обговорення і того, що ми змінили за пропозицією поправку 21-у, яка тепер вважається врахованою. Пропонується рішення: рекомендувати Верховній Раді у другому читанні і цілому в редакції Комітету. У Вас до цього? А ми можемо проголосувати, а потім зауваження? А що у Вас таке?

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. (*Мікрофон вимкнено*) ...зокрема і в постанові 509. Але логічно я хочу, якщо заступник міністра тут. Чи є ці люди студентами? Тобто вони закінчили, вони більше не є здобувачами знань у певному закладі навчальному. Вони більше не студенти. Це питання номер раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це не відмінняє факту, що студенти, які отримали диплом, вони хто?

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Це ж більше не студент, це випускник. Я звичайно... Але це просто таке зауваження. Якщо буде ваша ласка нашу редакцію заслухати цієї правки, там де про фінансування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це яка правка?

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Це мабуть сімнадцята. Там, де іде про фінансування. На жаль, у мене також не має таблички, але це сімнадцята.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, сімнадцята.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Будьте так ласкаві: ВПО мають право... і дев'ятий буле пункт – на забезпечення фінансування за рахунок державного бюджету, тому що органи державної влади вони якими коштами можуть розпоряджатись? Виключно коштами державного бюджету. Фінансування за рахунок державного бюджету плати за оренду житла особам, які здобували

певний освітньо-кваліфікаційний рівень в закладах освіти та мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках протягом шести місяців з моменту закінчення відповідного закладу освіти в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів на відповідний бюджетний рік. Чому? Ну по перше, коли ми кажемо завершена дія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. То ви добавляєте за рахунок державного бюджету?

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. А які гроші є в органах виконавчої влади окрім коштів державного бюджету?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це в двадцять першій говорять, що як раз...

СУСЛОВА І.М. Двадцять перша поправка вона як раз враховує це положення. Бюджетні кошти передбачені для фінансування орендної плати житла особам, визначеним в абзаці десять частини першої статті дев'ятої Закону. Я можу надати просто табличку.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Я розумію. А чому тоді одразу не писати норму, щоб вона... Ми ж знаємо, менше слів, то воно більш зрозумілий нормативний акт.

СУСЛОВА І.М. Це технічно.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Це технічно. І те, що запропонована правка там, де друге речення, те, що є в таблиці: Кабінет Міністрів визначає порядок розміру орендної плати. Кабмін не може визначати яким чином будуть договірні відносини між орендарем і орендодавцем. Кабмін може визначити скільки грошей піде з державного бюджету...

ЧУБАРОВ Р.А. (*Мікрофон вимкнено*). ... але воно дає можливості для того, щоби вимагати, щоб в бюджеті ці кошти були передбачені. Якщо я правильно зрозумів вашу першу примітку. По другому, що Кабмін визначає розмір. Він може, на жаль, визначати розмір. Він може встановити якийсь ліміт. Він може це встановити. Він компенсує. Він може встановити якийсь ліміт.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Так от тут як раз формулювання те, що воно читається... Тобто тими, для кого пишеться закон, воно читається як те, що Кабмін буде встановлювати розмір орендної плати, тобто розмір...

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Да не плати, а компенсації за орендну плату.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Там же не має слова компенсація!

ЧУБАРОВ Р.А. Щоб ви зрозуміли. От я їду у відрядження у Берлін днями. Я знаю скільки я буду доплачувати з власних грошей, бо тих грошей, які Верховна Рада дає мені на відрядження я не в жоден отель, який визначений ОБСЄ, я не вкладуюсь. В жоден. Але це розмір, який визначив Кабінет Міністрів. Все.

ЛУК'ЯНЕНКО Ж.В. Це визначений розмір компенсації.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Але це вас не стосується, пан Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Я не знаю, мені сказали.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Бо ви не є державним службовцем, ви не керуєтеся цій постановою. Але для цього треба прийти і сказати ці слова в бухгалтерію и ударить кулаком по столу.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Добре що ви сказали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у нас тепер два заступники міністра освіти і я думаю ми швидше почнемо працювати.

КОЗУБ Л.І. *(Мікрофон вимкнено)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До цього? Буд ласка, представтесь.

КОЗУБ Л.І. Я є представником Уповноваженого з дотримання рівних прав і свобод. У нас пропозиція вважати не доцільним виключення статті п'ятої, зокрема частини другої, де зазначено, що фактичною адресою проживання можуть бути модульні містечка, гуртожитки знову ж таки, будинки відпочинку, де проживають внутрішньо переміщені особи. Це законопроект 6142? Чи я не про те говорю? Тут пропонується виключити статтю п'ять, можливо вже були поправки. В нас не має...

СУСЛОВА І.М. Нічого не виключається.

КОЗУБ Л.І. Не виключається?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, там замінити. Цифру шість замінити цифрою п'ять.

СУСЛОВА І.М. Да, ми просто міняємо послідовність, тому що поправки, вони змінюють...

КОЗУБ Л.І. Тоді вибачте. Тому що загалом ми підтримуємо, це у нас було таке зауваження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це нумерація міняється, але стаття не виключається.
Дякую.

Колеги, з урахуванням цих обговорень я прошу...

ПАЛІЄНКО О.І. *(Мікрофон вимкнено)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому ви саме тут в кустах до кінця сидите, коли ми вже голосуємо? Ви краще давайте сюди. Прошу. Натисніть лише клавішу, щоб це у стенограму увійшло. Олена Іванівна Палієнко.

ПАЛІЄНКО О.І. Саме у частині шостій, там, де зазначено, що в момент зняття з реєстрації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це яка поправка?

ПАЛІЄНКО О.І. Це до статті четвертої, 6142.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розумієте, ми йдемо по поправках.

ПАЛІЄНКО О.І. Нам не видали таблицю. Десята поправка. Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень та мали реєстрацію місця проживання у гуртожитках мають право одночасно зареєструватися у цьому ж органі реєстрації за адресою покинутого або залишеного відповідно до статті один цього закону місця свого проживання. У нас є зауваження: не зареєструватися, а одночасно у цьому ж органі реєстрації поновити реєстрацію попереднього місця проживання, оскільки реєстрація місця проживання, відповідно до закону, вона тягне певні за собою наслідки подання відповідних документів. А у студента цих документів може не бути або ті, хто зареєстровані в житлі, можуть уже не надати право...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, я ще раз повторюю, що замість того, щоб одночасно зареєструватися ви пропонуєте «має право поновити реєстрацію в цьому ж органі реєстрації».

ПАЛІЄНКО О.І. Да, поновити реєстрацію місця проживання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу це помітити, щоб ми тоді в редакції комітету це вже врахували. Дякую.

ПАЛІЄНКО О.І. І ще одне до цього ж речення. Там далі іде «та отримати довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи». У цьому органі реєстрації особи таку довідку не отримують. Тому необхідно додати, що отримати довідку у відповідному органі соціального захисту населення. Там, де вони дійсно отримують такі довідки, а не в органі реєстрації, який зніме і поновить реєстрацію місця проживання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас письмово це сформульовано? Можете передати в секретаріат для того, щоб ми це розглянули.

ПАЛІЄНКО О.І. Я сформулюю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В якому органі отримується довідка?

ПАЛІЄНКО О.І. Отримується довідка у відділі соціального захисту населення.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. *(Мікрофон вимкнено)*.

ПАЛІЄНКО О.І. Ні орган реєстрації – це відповідні відділи, які створені.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. *(Мікрофон вимкнено)*.

ПАЛІЄНКО О.І. Місцевого самоврядування, але... а якщо вони будуть за різними і це різні повноваження. Орган реєстрації не видасть довідку про ВПО.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дякую, по перше, за ці пропозиції. І стосовно уточнення, яке відповідає існуючій практиці і сфері відповідальності відповідно на місцях. Я прошу секретаріат це врахувати. З урахуванням цих пропозицій і обговорень, і те, що ми поправку 21-у вона відповідно вважається врахованою, пропонується схвалити цей законопроект у другому рішенні і в цілому в редакції комітету. Немає заперечень? Немає.

І я пропонував би, оскільки також у першому читанні доповідала колега Сулова, щоб і від імені комітету у другому читанні колега Сулова також його доповідала. Немає заперечень? Немає, дякую.

Отже, ми завершили розділ, який стосується законопроектів, з опрацювання яких комітет визначено головним та є ще додаткове питання. Але враховуючи, що у нас є заступник міністра, я так розумію, що треба ще вам іти також на якесь інше засідання...

ХОБЗЕЙ П.К. Я вже прийшов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже прийшли? Тоді ми не будемо міняти порядок денний. У нас є додаткове питання. Його не було в тому порядку денному, який був розданий заздалегідь. І хочу сказати, що до мене звернулося кілька колег, зокрема колега Веселова, яка присутня, колега Геращенко А.Ю., колега Тарута і деякі інші з проханням розглянути на сьогоднішньому

засіданні законопроект 8432, Закон про внесення змін до деяких законів України щодо обліку та реєстрації місця проживання громадян України на тимчасово окупованих територіях Донецької і Луганської областей та Автономної Республіки Крим. Реєстраційний номер 8432.

Моя позиція полягала в тому, що ми винесемо це на розгляд членів комітету, але необхідною умовою для цього є наявність висновку головного науково-експертного управління для того, щоб ми це також мали можливість при розгляді врахувати. По-перше, я хотів би звернутися до членів комітету чи не заперечують вони проти того, щоб ми розглянули як додаткове питання цей законопроект. Можливо колега Веселова пояснить його терміновість і тоді ми приймемо рішення. Будь ласка.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Терміновість полягає в тому, що внутрішньо переміщені особи, зокрема, стикаються з такою проблемою. Діти при отриманні першого паспорту – ID-картки отримують цю ID-картку без вказання місця реєстрації проживання. Тобто дитина, отримуючи у 16-ть або 14-ть років ID-картку, тобто перший паспорт, перестають бути переселенцями. Тобто до цього вони вказані як внутрішньо переміщені особи у мами в довідці, після того, як вони отримали паспорт, вони уже не можуть самостійно звернутися до управління соціального захисту і отримати таку довідку, тому що у них немає місця реєстрації на окупованій території, взагалі ніде немає, ні на підконтрольній, ні на окупованій території. З такою ж проблемою стикаються і ті внутрішньо переміщені особи, які втратили паспорт, отримують ID-картку. Теж саме, ніхто їм не проставляє місце реєстрації, яке є там, на окупованій території.

Тому група депутатів на чолі з Антоном Геращенко, тому що коли ми зверталися з такою проблемою нас не чули, але Антон Геращенко почув живу людину, яка звернулась до нього з такою проблемою, і він зрозумів, що без законодавчих змін вирішити цю проблему не можна. І от група депутатів

разом із Міграційною службою, разом із Міністерством окупованих територій і Міністерством соціальної політики розробляло цей законопроект.

Я не знаю чому у вас немає, у мене є висновок ГНЕУ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він є. Просто його не було станом на...

ВЕСЕЛОВА Н.В. Я зрозуміла. Є висновок Міністерства соціальної політики, воно підтримує. Якщо тут є ДМС, то я думаю, ми теж можемо почути їх думку. Державна міграційна служба теж підтримує цей законопроект, оскільки міністерства приймали участь у розробці цього законопроекту. Крім того, що ми врегульовуємо питання реєстрації внутрішньо переміщених осіб на тимчасово окупованій території, ми ще тут же ж прописуємо механізм реєстрації фактичного місця проживання, тобто внесення внутрішньо переміщених осіб в реєстр територіальних громад. Тобто вони не отримують місце реєстрації проживання чи прописку, як то кажуть. Вони просто фіксують фактичне місце проживання.

Що це дає? По-перше, вони вже є членами громади і юридично і фактично, тому що ці люди і так проживають в цих територіальних громадах, навчають там своїх дітей, користуються закладами, які надають комунальні послуги, лікувальними закладами. Вони працюють, сплачують податки до місцевих бюджетів, але не вважаються членами цих громад. Тому їх проблеми нікого не цікавлять. Коли цих людей будуть вносити в реєстр територіальних громад, то на них в тому числі будуть виділятися субвенції з розрахунку тих людей, які додатково проживають у цих територіальних громадах. Тобто вони одразу стають цікавими місцевим органам влади.

В ГНЕУ тут є декілька зауважень, але я уже можу вам залишити чи зараз прокоментувати ці зауваження. Або залишити цей висновок разом із коментарями моїми. Якщо вам буде цікаво можете вивчити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене кілька запитань у зв'язку з цим. Тобто буде два місяця проживання тоді?

ВЕСЕЛОВА Н.В. Фактично воно і так вказується у довідці внутрішньо переміщеної особи. Тобто перш за все людина іде...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Які наслідки для участі або не участі у виборах і державному реєстрі виборців?

ВЕСЕЛОВА Н.В. В принципі для цього ми розробили законопроект 6240, який повинен розглядатися на вашому комітеті, но чомусь не розглядається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, 6240 нема.

СУСЛОВА І.М. 6140. Про вибори?

ВЕСЕЛОВА Н.В. Так, про вибори.

СУСЛОВА І.М. Він буде розглядатися на наступному засіданні комітету Князевича на наступному тижні, у зв'язку з тим, що Черненко у відрядженні. Ми його підтримуємо, моя фракція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хочу почути відповідь.

ВЕСЕЛОВА Н.В. В принципі якщо людина фіксує фактичне місце проживання, то якщо буде прийнято законопроект 6240 людина зможе за заявним принципом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А якщо не буде прийнятий? Якщо вона стає в територіальній громаді, то вона може брати участь у місцевих виборах?

ВЕСЕЛОВА Н.В. Ми не вносимо зміни до Закону про вибори.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але набуває право?

ВЕСЕЛОВА Н.В. Ні.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ні, зміни до Закону про свободу пересування і вільний вибір місця проживання, вона фактично отримує дві постійні реєстрації. Одна – фактичне місце проживання і одна там, де вона була в Донецьку. Ми вносим цей термін в термінологію як другий варіант місця постійного проживання.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Фактичне місце проживання.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Фактичного місця проживання. До того, поки цього терміну не було в законі про свободу пересування, він використовувався лише в законі про права і свободи внутрішньо переміщених, а щас він потрапляє в головний закон, який дає базу для виборів, як сказав Григорій Михайлович, дає базу для реєстрації бази виборців. Він потрапляє туди не як тимчасове проживання, а там є у нас тимчасове перебування, а й попадає як проживання. Є фактичне проживання і є постійне проживання тепер. Два види постійного проживання.

СУСЛОВА І.М. У нас в тому законі 6240 все врегульовано.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Ну так люди взагалі не мають жодного виду реєстрації місця проживання. І вони втрачають взагалі можливість отримати

будь-яку допомогу як внутрішньо переміщені особи. Якщо у Вас є пропозиції, будь ласка.

СУСЛОВА І.М. Дозвольте, Наталія. Якщо я не помиляюсь, мені здається, що консенсус по законопроекті 6240 знайдено, він буде підтриманий в комітеті. Це з того, що я мала розмову з Головою Комітету. І мені здається, що якщо це буде логічно, то це буде логічно після того як парламент визначиться з тим законом. Тому що ми зараз там запровадимо одну процедуру, тут запроваджуємо зовсім іншу процедуру і буде колапс.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Питання не про вибори. Чого ви все звели до виборів? Діти зараз не мають, слухайте, давайте зараз подумаємо про людей. У вас все ж таки профільний комітет. Давайте подумаємо про дітей.

СУСЛОВА І.М. Давайте обмежимо вік, якщо ми говоримо про дітей.

ЧУБАРОВ Р.А. Коли вони досягають певного віку.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Я не можу зрозуміти, чому ви так боїтесь внутрішньо переміщених осіб?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колега Веселова, колега Сусллова, почуйте, будь ласка, мене. У нас є певні правила, порядок і традиції, які ми поважаємо. І хочу Вас закликати не ставити під сумнів, що хтось в цьому залі не думає, як Ви сказали, про людей. Хоча Ваше питання було риторичне, але воно містило в собі такий заклик.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Ви перевели в іншу площину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І не тому думають про людей, що це Комітет з прав людини, я думаю, всі думають про людей, але про різних людей і по різному, можливо. Саме тому, зокрема, використовуючи Вашу термінологію, ми думаємо про людей, оскільки до мене звернулось троє моїх колег для того, щоб розглянути можливість обговорення цього, я і пропоную його розглянути. Але зараз, під час розгляду я бачу, що він не такий простий, як він виглядає. І я думаю, що ми мали б дати можливість висловитись щодо цього законопроекту, як завжди ми запрошуємо при його розгляді відповідні профільні міністерства, щоб почути їх думку. Тому, при всій повазі, я думав, що у нас буде така можливість, враховуючи, як говорили, простоту цього законопроекту і наявність висновку, який також містить в собі такі різні зауваження, прийняти рішення вже сьогодні. Але як Голова Комітету, намагаючись піти на зустріч, думаю, що це було б неправильно. І я пропонував би не лише з огляду на те, що 6240 може бути розглянутий або не може бути розглянутий, це вже справа іншого комітету, щоб ми перенесли розгляд цього законопроекту на наступне засідання комітету. Для того, щоб по перше, поважати колег, які не мали можливості ознайомитись більш детально з самим законопроектом, зауваженнями і ми не чули позиції Головного науково-експертного управління також серед іншого. І тоді це було б коректно по відношенню до людей, як Ви говорите, до авторів законопроекту, членів Комітету. Тим більше, що нам же не потрібне рішення заради рішення. Потрібно, щоб це рішення потім можна було виконати і цей закон реально працював. І також це була пропозиція колеги Суислової з огляду на те, що тут є деякі прямі або непрямі наслідки до наступних цивільно-правових відносин, які людина відповідно отримає. Отже, я дякую за це, якщо немає заперечень. Колега Веселова, я запрошую Вас і інших авторів законопроекту на наступне засідання Комітету. Прошу також відповідно секретаріат запросити відповідні міністерства і представників відомств для того, щоб ми компетентно і в розумний раціональний спосіб його розглянули. Я бачу тут організуючу ідею і думаю, Комітет буде

схильний підтримати цей законопроект, але для цього потрібен певний час. Я дякую.

І тепер ми переходимо, в нас залишилися два законопроекти, ми їх довгий час відклали. Колега Хобзей звертався до мене кілька разів. Я мав телефонну розмову з Міністром освіти. Це стосується врегулювання деяких речей, які виникли після прийняття закону про освіту. Ви знаєте, була дискусія, були рекомендації Венеційської комісії, продовжуються зараз на політико-дипломатичному рівні консультації, дискусія з представниками деяких сусідніх країн, зокрема Угорщини. І було запропоновано Міністерством освіти законопроект 8046, внесений Кабінетом Міністрів України щодо внесення змін до пункту 3 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про освіту" щодо уточнення деяких положень. Було внесено також альтернативний законопроект народним депутатом України Вілкулом. І оскільки це належить сфера відання підкомітету з питань міжнаціональних відносин, який очолює наш колега Брензович, виникла ситуація, коли він прислав листа, що він бере участь у заходах в Закарпатській області і не може брати участь, але натомість він вислав своє розгорнуте бачення щодо цього законопроекту. Воно розіслано членам Комітету і має бути розтиражовано в папках. Ви можете заступнику міністра також передати це. Як я розумію його пропозиція зводиться до того, що він згодний підтримати за основу цей законопроект. Але він не готовий, зараз я просто зачитаю: його не влаштовує пропозиція головного комітету, який пропонує прийняти за основу і в цілому. Тут можливо, в цьому треба розібратися. І він висловлює також, пропонує Комітету погодитись з пропозицією Головного науково-експертного управління рекомендувати законопроект 8046 прийняти за основу у першому читанні. Його логіка полягає в тому, що це уможливить тоді взяти деякі слушні, я цитую, пропозиції законопроекту 8046-2 і врахувати при підготовки його до другого читання. Повний текст тут є і ви можете з ним ознайомитись.

Отже ми виконали з точки зору етики, з точки зору врахування думки нашого колеги і голови підкомітету його думку, яка тут висловлена. Він не заперечував, що Комітет розгляне. Більш того, хочу сказати, що в попередньому порядку денному розгляд 8046 і альтернативного передбачено порядком денним на четвер. Я не пам'ятаю, чи воно там, не в прохідній, як у нас говорять, частині. Але хто знає, як воно буде. І тому я хотів і звертаюсь до членів комітету, що ми маємо виконати свою функцію, хоча ми не є головним комітетом. Але оскільки це стосується питань освіти національних меншин, щоб ми мали таке обговорення по суті, а не загалом. І висловили свою думку, щоб інші колеги врахували її. Колега Суслова, будь ласка.

СУСЛОВА І.М. Дуже дякую, шановний Головуючий. Це важливий момент. Тим паче, що багато дискусій було на міжнародному рівні. Коротко по суті. Зрозуміло, що друга частина законопроекту має бути підтримана, тому що є домовленості і ми розуміємо, що ми маємо виходити із ситуації, але питання: як у законопроекті, який стосується мов, з'явилося НАЗЯВО? Тут члени Комітету із захисту прав людини, ті, хто працює з Комітетом з питань освіти розуміє, що це Національне агентство з питань забезпечення якості вищої освіти, яке мало перебрати на себе певні функції, важливі функції, які сьогодні є у Міністерства освіти. Це, перше, ліцензування всіх вищих учбових закладів, і друге, це дисертації та інші наукові роботи. Але на жаль, навколо НАЗЯВО вже 3,5 роки відбуваються якісь там непорозуміння. Його то скасовують, призначають, скасовують і подають до суду на тих членів, які є незручними. Коротше, питання дуже просте, як на мене. Другу частину законопроекту я підтримую, але по першій є зауваження. Наскільки мені відомо, головний комітету, Комітет з питань освіти і науки буде ухвалювати рішення із зауваженнями: прийняти законопроект за основу і в цілому із пропозицією, яку вони озвучать вголос до першої частини «до 1 грудня 2018 року». Тобто, що Міністерство освіти і науки виконує частину функцій НАЗЯВО, які зараз продовжують виконувати у зв'язку з тим що не

спроможні організувати процес виборів членів НАЗЯВО, сформувати склад НАЗЯВО до 1 грудня. І це є для них шанс.

ГОЛОВУЮЧИЙ. НАЗЯВО - це що таке?

СУСЛОВА І.М. Національне агентство з питань забезпечення якості вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скорочено – НАЗЯВО?

СУСЛОВА І.М. Коротко НАЗЯВО, аббревіатура. Щоб Ви розуміли, наскільки це потужно, в Німеччині, таких НАЗЯВО, вони в приватних руках, їх дуже велика кількість, вони конкурують між собою, університети до них звертаються, тобто вони виконують дуже потужну функцію. І от ми йдемо в Європу і адаптуємо наше законодавство до європейських стандартів, ми виконали це і ухвалили закон, в якому розписали, що таке НАЗЯВО, як воно формується. Далі почалися маніпуляції. З огляду на це, можу дати додаткові відповіді на питання, я готова підтримати це у разі, якщо ми також зробимо стою пропозицію по НАЗЯВО «до 1 грудня 2018 року». Інакше готова аргументувати, чому за це не можна голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за детальний аналіз і пропозиції. Зараз Павло Кузьмич Хобзей, будь ласка.

ХОБЗЕЙ П.К. Шановний пане Голово, народні депутати, шановні колеги, запрошені, я вже почну з цієї другої частини, пов'язаної з НАЗЯВО. Вся справа в тому, що законом про освіту, який був прийнятий фактично занулили Національну агенцію з забезпечення якості освіти і створили нову процедуру, як вибрати достойних людей. Бо якщо була перша процедура, коли університети прямим виборами обирали делегатів, вона була дуже

складна в силу розвитку того суспільства, яке у нас сьогодні є. Тепер вона обирається із консультантами із закордону і ця процедура дуже довга, і зараз вона не може працювати. Чому ми просимо цю поправку зробити і цей закон погоджений з Комітетом з питань освіти і науки і теж ми погоджуємося «до 1 грудня», тому що є розроблені державні стандарти по багатьох спеціальностях. Але Міністерство на сьогодні не має повноважень приймати державні стандарти, а державні стандарти приймає оця Національна агенція із забезпечення якості освіти. І мова йде про те, щоб ті державні стандарти, які вже є розроблені, щоб їх прийняти і ми би, якщо сподіваюся пройде закон, ми би прийняли ці стандарти навіть до початку навчального року, з тими, щоб уже за новими стандартами проводилося навчання. Ось з чим воно пов'язано. Це зараз просто такий геп, що ніхто не може цю справу зробити. Ми не маємо повноважень, а національна агенція не створена, але є нагальні питання, які треба зробити. Тому «до 1 грудня» тут немає питань і це є погоджено з комітетом.

Щодо першої частини. От власне ради якої я прийшов, зрозуміло, що якщо ми думаємо про навчальний процес і підтримуємо, звичайно, статтю 7, і говорячи про закон 8046-2, Венеційська комісія в своїх зауваженнях не торкалася тіла закону і не має рекомендацій, які будуть моніторитись про те, щоб змінити формулювання статті 7. Рекомендації Венеційської комісії стосувались лише змін перехідних положень, щоб продовжити термін імплементації цього закону. А закон 8046, там є пропозиції залазити в тіло закону. Це навіть більше, ніж рекомендує Венеційська комісія. Насправді Міністерство, коли готувало закон, від Кабміну, ми розуміли чисто з педагогічної точки зору, що неможливо за 2 роки зробити цю переключку на викладання державною мовою в старшій школі, і в середній основній школі. Чому? Тому що треба працювати з вчителями. Наприклад, вчителі, які викладають румунською мовою в Чернівецькій області, 30% з них отримали вищу освіту поза межами України. Це була переважно Молдавія у радянські часи і частина в Румунії. Оті, хто закінчив вищі навчальні заклади на

території України, проблем немає, вони всі володіють українською мовою. Але ті, які здобували освіту закордоном, досить складно на належному рівні викладати, бо це ж діти слухають, знають, і вчителю незручно, якщо він досконало не володіє, викладати цей предмет, державною мовою. Для цього потрібен час. Ми розробили план - перехідний період, він є, якщо потрібно, я можу залишити, на 5 років, який стосується і друку двомовних словників, і друку підручників. І дуже важливо – розробка методик викладання. І вже в цьому плані, який ми реалізуємо, ми маємо 2 категорії вчителів, які викладають у школах національної меншини. Перша категорія – це ті вчителі, які викладають українську мову. Насправді українську мову наші університети вчать викладати як рідну. І в нас немає методики, ті методики, які існують для викладання української мови як другої мови, фактично це для угорськомовних і румуномовних є друга мова. При чому для угорськомовних, вони не мають практично україномовного оточення, вони живуть в угорськомовному оточенні, в родині говорять угорською, телебачення угорською, на вулиці угорською. І українську вони вживають фактично в школі на уроках української мови. Тому стаття 7 є дуже правильною. Треба збільшувати час і предмети, де би викладалося українською мовою. але до цього треба підійти. Тому ми зараз працюємо з методиками навчання дітей, особливо молодшої школи, бо для старшої ми методики маємо.

Може цікаво буде для вас, що зараз ми беремо досвід провінції Альберти Канади, де є двомовні програми, де вчать українською мовою предмети не тих, хто має українське коріння, а просто є школи, які мають ці програми і там навчаються діти. Зараз ми пробуємо за підтримки канадського посольства зробити певний проект і вже ми проводимо ці курси, щоби оцю методику, навчання особливо для дітей молодшого віку, як другої мови. Друга категорія, це треба готувати вчителів.

Друга категорія, це вчителі-предметники, яких треба вчити термінологію і вживання української мови. Ці курси ми вже почали. Уряд

виділив кошти, а ви підтримали, як депутати, приймаючи бюджет. 46 мільйонів виділено на обладнання кабінетів з української мови, щоб можна було аудіювання, щоб можна було мультфільми показувати дітям, щоб вони нормально сприймали чужу мову тими засобами, які відповідні до їхнього віку, які найлегше це дається.

Тому якщо підходити думаючи про дітей, думаючи про освітній процес, безумовно два роки це є не достатньо для того, щоб ми підготували і реально імплементували статтю сьому. Тому ми просимо це продовжити до п'яти років.

Але наголошую, що це не означає відтермінування статті сьомої. Ні. Ми вже в стандарті початкової школи, який прийнятий Урядом, нової української школи, ми вже збільшили майже в два рази, було три години тепер є п'ять годин української мови в тиждень. Це є початкова школа, ми говоримо про початкову школу. Плюс міняємо методики, плюс програми, інакше ми це робимо.

Ми зараз вже частину підручників дев'ятий клас, ми не перекладали на мову меншин, це є історія України, географія України, це є правознавство. Вони друкуються лише українською мовою.

Вже в цьому році не було зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови. Ми виключили цей предмет. Є тільки іноземні мови. Чотири. І є українська мова. ЗНО.

Те, що я говорив вже, що робиться кабінети і робиться значна робота, ми маємо дорожню карту по імплементації, тобто ми не зупиняємося, ми рухаємося. Українську мову, правильно як депутати прийняли, треба збільшувати її поле, і навчати, але за два роки, ну, ми не зможемо, реально це зробити. В тих школах, в першу чергу з румунською і угорською мовами. Для шкіл з інших груп.

Зрештою в школах, яких викладають російською мовою, питання термінології, питання навчання, там є легшим набагато, але воно теж потребує певного часу. І цей процес ми будемо прискорювати робити.

Тому я дуже прошу дійсно підтримати цей закон в цілому. Прийняти його, бо це і є вимоги, як ви знаєте, і теж Венеційської комісії. І вона є слухна насправді. Дякую. Якщо є питання ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колега Логвинський. Потім, хто хоче також.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Так, шановні друзі, я би прохав підтримати цей законопроект, бо, дійсно, він відповідає ...

(Загальне обговорення)

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Я Кабміну, мається на увазі, тому що він дійсно відповідає Венеційській комісії, дійсно вирішує ту проблему, яку, на жаль, ми знали з початку, але добре, що ми знайшли зараз спільне порозуміння, як цю проблему вирішувати. Дякую заступнику Міністра, який так довго і ретельно розповідав про ці плани Міністерства освіти, дуже сподіваюсь, що вони будуть реальні.

Між цим, на жаль, коли вас не було, я би хотів підкреслити проблему, з якою до мене звертаються зі скаргами.

У нас є два терміни, корінні народи України, хоча немає законодавчого акту, який передбачає, що таке корінний народ України, ми це розуміємо, приймаємо, але це треба виправити. І національні меншини. На жаль, ми отримали скарги від єврейської громади та посольства держави Ізраїль, про те, що вони не можуть зараз в ті заклади, які вони фінансують, підтримують, направити дітей, представників національних меншин, з врахуванням того, що є проблема наказу, яка передбачає, що треба приймати дітей ... мені би хотілося від вас почути, з цього приводу, бо це пов'язані речі, безумовно, як вирішити цю проблему, як мені відповідати на ці скарги, які я отримую від посольств. Дякую.

ХОБЗЕЙ П.К. Дякую за запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клавішу.

ХОБЗЕЙ П.К. Я перепрошую. Попередній раз це правила прийому зарахування до першого класу, скажімо, по місту Києву школа орт це питання вирішено. І взагалі не тільки для шкіл меншин ми казали, що мікрорайон є ціле місто і є перевага.

Значить для орта питання, яке було важливо щоб було в цьому положенні, що якщо є садок при даній школі, всі учні, які навчаються, розвиваються, вони розвиваються у дошкільній установі, вони автоматично переходять у цю школу. Але для інших національних меншин ми теж казали, бо там ще ... ми теж говорили, що є цей мікрорайон це може бути місто, воно розраховане для задоволення потреб даної національної меншини і там є відповідні навчальні програми.

І ще одне є виключення, це є школи, наприклад, де (*нерозбірливо*) це є школи, які відповідно до міжнародних угод, і те саме можна, скажімо, якщо є, як ви кажете Посольство Ізраїль, ми теж, у нас добрі стосунки з Посольством Ізраїль, з країною Ізраїль, щодо освіти, іновацій і так далі. То ми можемо цей перелік шкіл так як зроблено із школами (*нерозбірливо*)дипломи, є угоди міжнародні, якщо міжнародні угоди, то можуть бути свої особливі правила прийому.

Тому це питання, ми маємо механізми для розв'язання, і це положення дає можливість це розв'язати. Але якщо є скажіть населені пункти, де є такі школи, тоді ми будемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ Колега Логвинський.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Шановний пане заступнику Міністра, я не почув, що питання це вирішено. Я сьогодні спілкувався із (*нерозбірливо*) проблема

була не тільки у переведенні із дитячого садку, а й у прийманні так само представників єврейської громади. І вони не можуть.

Більше того, ви трактуєте, що так званий округ це місто Київ в даному випадку, чи є порозуміння наприклад в орта чи щось інше школа щастя, якщо не помиляюсь, декілька шкіл. Чи мають вони таке роз'яснення, що мають приймати з усього Києва. Якщо ні, то я вас дуже попрошу, тоді я звернусь офіційно, щоб ви взяли на власний контроль ті скарги, які я отримав, бо люди відмовляли і це не відповідає інформації, яку я отримав (*нерозбірливо*). Це треба вирішувати не тільки переведення, а і прийняття. Так само проблеми є до першого курсу, перший клас.

(Загальне обговорення. Мікрофон вимкнено)

СУСЛОВА І.М. Ви хочете закласти цю норму в Закон, а вона абсолютно радянська, вона була в радянських ще законах і звідки перетягнута. Коли країна йде до відміни взагалі прописки, а говорить про реєстрацію, так. Формальну реєстрацію, а не закріплення, коли ми проводимо реформу медицини і говоримо, що гроші ідуть за пацієнтом, то ви говорите, що гроші не йдуть за учнем, як передбачала реформа освіти, а гроші ідуть за районною державною адміністрацією, як здійснює розподіл і закріплення тих чи інших вулиць або провулків за тією чи іншою школою.

Ми з вами неодноразово вели цю дискусію, в тому числі із правозахисниками, з офісом Уповноваженого, ми втомилися ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я пропоную, оскільки це прямо не відноситься до суті, але я думаю, що важливо було оскільки був ваш колега, який опікується вищою освітою, ми обговорювали ...

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Я прошу одну хвилинку, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хочу завершити обговорення, потім ... я просто хочу надати слово колегам, які б хотіли стосовно 8046 висловитися. Будь ласка, колега Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Дивіться. З тих законопроектів, які тут у нас є. дійсно, той, який кабмінівський, його треба підтримати. Але ж наш колега Брензович він у своєму листі, він підтримує, і хоче, просить нас обговорити без нього законопроект депутата Вілкула. Ну, цей законопроект знову передбачає повернення до статті 7, і я думаю, що в такому вигляді, він просто ... ми підемо по другому чи третьому колу. Тому тут без Вілкула, без Брензовича, все це я майже обговорювати не хочу. Це все що стосується, це просто коментар, це не позиція.

Я взагалі в шоці від інформації Міністерства освіти. Вже 27 років незалежності і ніби то мали школи з різними мовами навчання, а не було різних таких методик щодо вивчення української мови як державної мови для шкіл з рідними мовами навчання. І зараз нам подається, ця робота і та, яка спирається на досвід інших країн, зокрема Канади, як якесь досягнення. Я просто цього не розумію, чому не було раніше цих методик, цих підручників, для того, щоб українська мова належно вивчалася в румунських, угорських, кримсько-татарських школах.

Чому це стало потім предметом для конфлікту. Чому я знаю. Бо ці освітяни, вони, особливо ці заклади, які мали цим займатися, вони займалися чим завгодно, але не розвитком української школи, зокрема в частині шкіл з рідними мовами навчання.

Я пам'ятаю, як ми пробивали наші підручники, і оцей класичний підхід, коли ми пробивали підручник етики для кримсько-татарської школи, які ми отримували рецензії і поради. Нам просто пропонували перекласти етику написану певними викладачами чи певними вченими, українську етику.

Ну ви знаєте, що таке предмет етика, там є дуже багато загально-людських принципів, але є дуже багато моментів, які спираються на національні звичаї, релігію, мораль і все таке інше.

Це була позиція нашого Міністерства освіти. І тому якщо я буду щедесь чути про те, що, мовляв, зараз ми розробляємо ці такі методики, я буду це нещадно критикувати як один з наших провалів за 27 років української незалежності. Це я хотів сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто з колег, членів Комітету, хотів би висловитися щодо цих двох законопроектів, які обговорюються: 8046 і 8046-2? Таких немає. Хто з присутніх на засіданні Комітету хотів би висловитися з цього питання? Таких немає.

Я хочу просто також наголосити, це лист колеги Брензовича є. Він вважає по-іншому, ми знаємо, точку зору трактує рішення Венеційської Комісії. Вважає, що стаття 7 у чинній нині редакції суттєво звужує, порушує наявні до його прийняття права національних меншин, корінних народів на одержання освіти рідною мовою. І, фактично, логіка його пропозиції полягала в тому, щоб, це в кінці викладено, щоб прийняти 8046 за основу в першому читанні, що надасть можливість слухні пропозиції із законопроекту...Але він пропонує законопроект 8046-2 також прийняти у першому читанні, що за процедурою не є можливим, оскільки він є альтернативним. Отже ми мали б визначитись.

Але також прошу це врахувати. Ми не можемо і так приймати і то і то за основу, оскільки вони є альтеративними.

Але з поваги до колеги Брензовича, і він просив мене першим поставити, і воно дійсно було першою його пропозиція, яка співпадає з пропозицією Головного науково-експертного управління.

Рекомендувати законопроект 8046 прийняти за основу в першому читанні. Висловлювалась колега Сусллова також, була відповідь, я не знаю врахували чи ні. Я хочу також перед тим як голосувати вам слово надати.

СУСЛОВА І.М. У першому читанні. Я вже в принципі висловились і я хочу зазначити, що це питання обговорювалось у нас на фракції в понеділок. Тобто це не просто моя позиція, це позиція фракції БПП. Тому це потрібно врахувати ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колега Брензович член фракції БПП.

СУСЛОВА І.М. Із Закарпаття.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Добре. Отже в порядку надходження. Хто за те, щоб рекомендувати, і, наголошую, ми не є головний комітет з цього приводу, є висновок комітету з питань освіти відповідний, але може бути до відома доведений. І, до речі, прошу додати до висновку і сам лист Брензовича. Хто за те, щоб рекомендувати Верховній Раді, Комітету за підсумками розгляду з урахуванням обговорення прийняти за основу в першому читанні. Прочу голосувати. Тоді відпадає необхідність ставити це за основу і в цілому.

Ну, наше рішення має консультативний статус, надамо і оформимо з усіма необхідними висловленнями.

І стосовно законопроект 8046-2 я пропонував би такий, щоб ми повернули суб'єкту законодавчої ініціативи, тобто відхилити його, повернути на доопрацювання. І щоб колега міг би внести як окремий законопроект, який би вже не був альтернативним до цього. Він має на це право. Приймається таке рішення? Приймається. Дякую. І дякую пану заступнику Міністра. До речі цей оперативний план, він є у членів, операційний план є у членів Комітету він долучений до листа Міністра.

І останнє. У нас два питання, які ... що? так дякую вам. Можете бути вільні. Дякую. І два пункти порядку денного в нас залишилося.

Перше це звернення народного депутата України Шухевича про повернення на повторне друге читання проекту Закону «Про внесення змін

до Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" та деяких інших законів України щодо впорядкування виплат жертвам політичних репресій», 1170.

У вас є його звернення, він сьогодні до мене також підходив стосовно цього питання і ситуація є простою. Просто після того як вже було прийнято цей другий законопроект 1170, в березні 18 року був прийнятий Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму, 17-91 роки, 6574. Він підписаний Президентом. І він набрав чинності з 5 травня 18 року. І цим Законом вже, цим новим, з-поміж іншого внесені суттєві зміни до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій» 1170, починаючи від його назви до значного розширення категорій осіб, які підпадають під його дію. На жаль, ним не були вирішені всі проблемні питання, які стосуються політично репресованих осіб. У зв'язку з цим, з викладеним підготовлений Комітетом до другого читання проект 1170 потребує значних правок. Тому, на мою думку, є слушною пропозиція самого ініціатора законопроекту колеги Шухевича щодо направлення проекту Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» та деяких інших законів України» щодо впорядкування виплат жертвам політичних репресій», 1170 реєстраційний номер, на повторне друге читання.

Зрозуміла логіка? Є автор законопроекту, який вважає, що після того, як був прийнятий інший законопроект, цей законопроект, який був підготовлений до другого читання, він потребує значних техніко-юридичних правок. Так? Немає заперечень, якщо ми прийmemo таке рішення у відповідь на звернення автора щодо направлення законопроекту 1170 на повторне друге читання? Немає. Приймається.

І останнє, пункт порядку денного – це пункт восьмий. До Комітету звернулися правозахисні організації щодо проведення слухань у Комітеті з

прав людини щодо удосконалення державної політики у сфері, якщо така є, у сфері застосування санкцій до осіб, причетних до політично мотивованих незаконних переслідувань громадян України. Звернення відповідне є. Марія Томак присутня тут, вона вже брала слово з одного пункту порядку денного. Будь ласка, Марія, тут натисніть клавішу.

ТОМАК М. Ще раз доброго дня, шановні народні депутати, шановні колеги присутні. Власне ми звернулися до Комітету з проханням порушити питання про, розглянути питання про можливість проведення комітетських слухань щодо питання, яке зараз набуло нової актуальності у зв'язку з оголошеним Олегом Сенцовим голодуванням. Я нагадаю, що за нашою інформацією зараз щонайменше 71 особа, людина, громадяни України перебувають в незаконному ув'язненні на території окупованого Криму та Російської Федерації. І проблема...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 71?

ТОМАК М. Так, щонайменше так. 39 – це в Криму і 32.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коли ви говорите: «За нашими даними». За даними кого?

ТОМАК М. Правозахисних організацій, які займаються відповідною темою – це наша організація «Медійна ініціатива «За права людини», Українська Гельсінська спілка з прав людини, Кримська правозахисна група, Центр громадянських свобод, Центр інформації про права людини. Ми намагаємося врегулювати якусь спільну позицію і спільний список. Хоча це складно, тому що щодня якісь затримання. От буквально вчора повідомили про нове затримання водія автобусу рейсового на території Росії. Там така дивна справа. Поки що немає висновку, ну тобто не можна говорити

політична вона чи ні, але принаймні затримання тривають і треба постійно якось на це реагувати. На превеликий жаль, за всі ці роки, це питання постійно обговорювалося, порушувалося на різних рівнях, різними представниками влади і громадянського суспільства. Не була сформована якась системна всеосяжна державна політика щодо внесення до санкційних списків, щодо формування списків осіб, причетних до незаконного переслідування наших громадян, внесення цих списків до відповідного списку РНБО санкційного, а також, що дуже важливо, щодо просування цього списку на міжнародному рівні, принаймні в тих країнах, законодавство яких дозволяє якимось чином додавати цих людей до так званого списку Магнітського. Я нагадаю, що сьогодні це США, Канада, Британія, Естонія та Литва. Щонайменше ці країни вони мають відповідне законодавство, яке потенційно дозволяє додавати нових людей і застосовувати до них той чи інший режим санкцій. Отже у нас є РНБО, яке ухвалює рішення про додавання до саме національних санкційних списків, у нас є кримінальні провадження, які розслідуються органами правоохоронними. Отут є представниця прокуратури АРК і вона скаже окремо про компетенцію прокуратури Криму і як вони бачать актуальність цього питання. Але в нас немає якоїсь системної політики, системного уявлення, я приведу приклад, коли наші колеги з Канади, коли ми до них звернулися до представників парламенту – не власне депутатів, а скажімо так секретаріату, вони поскаржились на те, що коли був відповідний запит від них і готовність до цього так званого списку Магнітського канадійського додати тих, хто причетний до порушень наших громадян, їм переслали просто список РНБО і там просто збірна солянка. Там ніхто не має уявлення про те, яка особа конкретно причетна саме до порушень прав людини, наприклад до тортур у справах в'язнів Кремля. Так, і це проблема. У правозахисних організацій, в тому числі, які мною були перелічені, є певні списки по певним справам, які складені на підставі документів, які нам доступні. Тобто це не зі ЗМІ там, не з чуток, а саме з документів – це важливо. Також в нас є певні списки за

категоріями, наприклад, особи причетні до тортур імовірно або нерозслідування заяв наших громадян про застосування тортур. Є список Центру інформації про права людини про осіб, які причетні до порушення права на свободу вираження поглядів, свободи слова, так. Тобто в нас є ці різні списки, в нас є, знову ж таки у зв'язку з голодуванням Олега Сенцова, дуже велика активізація наприклад правоохоронних органів, які, кожен з яких зараз от намагається у нас ці списки отримати і що вони з ними роблять я не розумію, але ми бачимо, що там є конкуренція певна і немає конструктивної співпраці і знову ж таки і бажання цю співпрацю вибудувати. Разом з тим є проблема, і це стосується також правоохоронних органів, відсутності персональних даних тих осіб, яких ми бачимо в документах, яких ми отримуємо з документів, тобто немає в нас інформації про рік народження наприклад того чи іншого слідчого або прокурора, місце народження, звісно я вже не кажу про його паспортні дані. Це особливо актуально у випадку з громадянами Російської Федерації. Тому що, що стосується громадян України, ті, які саме в Криму причетні до переслідувань наших громадян, то це простіше, і власне є кримінальні провадження і в рамках цих проваджень ці речі, я так розумію, тобто ну вони принаймні встановлюються.

Резюмуючи, що ми, з чим ми звертаємося до Комітету? З проханням розглянути питання про організацію комітетських слухань, можливо із залученням Комітету з питань закордонних справ. Я знаю, що Ганна Гопко - Голова Комітету, так само деякі інші члени, наприклад Світлана Заліщук, вони активно також цим питання цікавляться, займаються, я думаю, що тобто це можливо і з їхнього боку буде зацікавлення. І так само, що дуже важливо, ми готові надати свої пропозиції щодо конкретного дуже порядку денного щодо тих учасників, яких ми бачимо в якості запрошених. Ну, зокрема, передовсім серед представників органів державної влади, правоохоронних органів, і сформулювати чіткий план, який затвердити голосуванням Комітету, комітетів можливо, і вже рухатися згідно з цим планом.

Нещодавно, от просто останню ремарку, була зустріч, в тому числі в Міністерстві закордонних справ, у нас на рівні заступника Міністра. І знову ж таки ми говорили про якісь речі, але питання, проблема в тому, що в нас немає на рівні національному жодних координаторів, так, і тому тобто немає політики, вона розпорошена, несистемна, і я думаю, що можливо якраз Комітет з питань прав людини міг би стати тим майданчиком об'єднавчим, який дозволив би цю політику скоординувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колега Логвинський, потім колега Чубаров.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Дуже вам вдячний за виступ, дуже вам вдячний за те, що порушуєте цю проблему, яка, на жаль, вже є типова для того, що в нас є багато органів, у нас практично в кожному міністерстві відповідальні за Крим, за Донбас, є окремий Уповноважений, є окреме Міністерство, є окрема прокуратура, є окремий відділ в Генеральній прокуратурі, але хто вирішить такі проблеми, як наприклад санкції, в нас такої людини немає. Тому я прошу колег підтримати це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може є прізвища, які *(нерозбірливо)*?

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. *(нерозбірливо)* трошки пізніше. Але є кілька речей. Перше, формат, який ви зазначили в листі – це або комітетські слухання Комітету з прав людини, або це спільне з Комітетом закордонних справ. Тоді треба рішення двох комітетів. А будь-який народний депутат, наприклад пані Сотник, *(нерозбірливо)* вони мають право прийти як будь-яка інша особа, і має право виступати. Тому треба тут все ж таки звузити, що ви прохаєте, щоб було наш Комітет і слухання комітетські, або спільне комітетське, тобто це технічне питання. І це залежить від мети.

Тепер торкаємося мети. Я дуже, я за проведення слухань, але в мене є чомусь передчуття таке, що слухання не вирішить цю проблему. Бо в даному

випадку треба робити заходи депутатського контролю або комітетського контролю, щоб визначити – і це вже робочий шлях. Тобто можна доручити зараз секретаріату Комітету направити листи, зібрати нараду, запросити до нас до Комітету, щоб це були більш ефективні, на мою думку, да для вирішення цієї проблеми, щоб зрозуміти хто ця людина, яка повинна відповідати, направляти на РНБО і раз на скільки тижнів вона повинна отримувати інформацію таку, яким чином, як визначається, що таке політичне, що таке неполітичне. І мені здається, що це буде більш дієвий і швидкий механізм, бо навіть якщо ми зараз подамо подання на слухання, це вже буде на наступний рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(говорить без мікрофона)*

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Хвилинку. Комітетські чи парламентські? Тому що там ви зазначили, що залучити Комітет закордонних справ, тоді питання.

ТОМАК М. Це можна міжкомітетські.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Міжкомітетські?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Це не все, з вашого дозволу. Да є ще декілька важливих речей.

Я щойно повернувся з Парламентської Асамблеї Ради Європи, де я був одним із співавторів саме репорту щодо політв'язнів, які утримуються в Російській Федерації, бо більшість поправок, *(нерозбірливо)* і ми там додали і Меджліс, додали і пана Рефата, і Мустафу Джемілева. Я сподіваюсь, що НАЗК на мене за це не складе протокол про корупцію, бо я з ними в одному Комітеті і в їх інтересах подавав заяви. Між цим, я хотів би, щоб ми як

Комітет повинні теж відреагувати на цю Резолюцію, в якій є заклик до інших держав. І можемо доручити секретаріату Комітету підготувати заяву від Комітету щодо політв'язнів, де звернутись як до державних органів влади, так і Міністерства закордонних справ та може до інших міжнародних організацій з метою імплементації жорстких санкцій, про що ви кажете, так само імплементації цього репорту, як це передбачає з вимогою звільнення та поновлення прав осіб, які порушені. Тому ми це можемо зробити швидко, я прошу, бо це дуже актуально, навіть цього тижня щоб ми змогли підготувати таку заяву і її вже підписати.

Так само третя річ, остання. Дивіться, на жаль в чому була проблема під час підготовки цього репорту Парламентської Асамблеї? Я вимагав, щоб вони поставили більш прізвищ, бо там є декілька всього прізвищ, які згадуються в самій резолюції. Є посилання на так званий лист Європарламенту, який передбачає, хто такі політв'язні. Між цим, чому вони відмовили? Бо немає, як кажуть, якщо Росія зараз внесе якусь кандидатуру, якусь дійсно терориста, так, нам підкине, ми це визнаємо як політв'язня, а потім у нас буде проблема. Це ставить під сумнів весь список цих людей. Тому треба чітко визначитись, але вирішення цієї проблеми остається в праві на захист.

Саме тому Державний бюджет там за поправкою нашого Комітету були передбачені кошти на сплату адвокатів, які знаходяться в Криму та інших місцях. На жаль, на даний час за шість місяців ці бюджетні програми не використано взагалі. Тому.

(говорять без мікрофона)

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Ні, я маю на увазі, що є окрема бюджетна програма, є відшкодування витрат для політв'язнів щодо права на захист. На сьогоднішній день жодної копійки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мін'юст чт МЗС?

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Це МінТОТ. Там зараз є комісія. Мінфін, ще раз, вже потерялись. Тому, я думаю, що треба взяти це питання під контроль. Я дуже прошу звернутись листом, отримати в чому проблема, заслухати чиновників, які за це відповідають і його вирішувати негайно. Бо якщо, ми знаємо, що люди потребують захисту, не завжди Меджліс може фінансувати це з власного рахунку. А ми знаємо, що 71 особа – це тільки певні дані, а людей значно більше і значно більше людей знаходиться під тиском, що може, під політичним переслідуванням, які теж потребують захисту. Тому мені здається, що зараз вже червень місяць вже закінчився, тому, шановні друзі, ми повинні вирішити цю проблему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я просто принагідно зазначу, що ми обговорювали вже це питання. Був заступник міністра Тука, який тоді говорив, що це питання вже вирішено, і вже в міністерстві ці кошти, якого розпорядника присутні. Треба це перевірити, але якщо є необхідність зробити офіційний запит, то можна це зробити.

Колег Чубаров. Потім заступник, представник прокуратури Автономної Республіки Крим.

ЧУБАРОВ Р.А. Дивіться, я просто з коментарем останнього того, що сказав колега Логвинський. Я думаю, що Тука мав на увазі про ситуацію з звільненими заручниками. Вони там довго вагалися, по 100 000 гривень і оці, хто остання партія була, мова йде про цих людей. Все інше, і ми розпочали цю розмову, ще пана Логвинського не було, це пан Мустафа пропонував прискорити роботу із законом. Бо всі наші виконавчі структури посилаються на те, що немає законів, які би їм дозволяли би зорганізувати роботу по витратах тих передбачених бюджетом коштів. Тобто немає визначення політв'язень і таке інше, да. Хоча мені здається, що тут є деякий рівень такого російського лукавства. Ну от для прикладу просто. Просто

сьогоднішній день. Ми зранку призвели хвору дитину з мамою з Криму, поклали її в лікарню, вирішили це з ДУСею. Я не думаю, що у ДУСі там є окрема якась норма. Зранку ми сьогодні, в обід направили 48 дітей в Польщу, оплачує Міністерство освіти Польщі. Це діти знову ж тих родин. Але 28 дітей ми відправили в Одеську область, в нас зависло, ми не знаємо де їм сплатити. Оце вже в Україні. І таких моментів дуже багато, тому я в принципі, щоб нам поговорити з виконавчими структурами те, що пропонував Георгій, я погоджуюсь. Можна це зробити до нашої відпустки, якщо вона така буде.

Тепер я хочу перейти до пропозиції пані Марії. Я теж дуже дякую за таку пропозицію. І я її гаряче підтримую. Підтримую. Я не буду тут дуже повторюватися, бо все те, що говорила Марія, це присутнє. Є певна конкуренція, що само по собі є непоганим, але це, на жаль, не впливає на якість роботи. Бо немає узгодженості між різними і громадськими, і державними структурами. Тобто дійсно нам треба поговорити, що є метою. Ну з моєї точки зору метою є включення людей, винних у здійсненні злочинів на території України або проти українських громадян, санкційні списки як мінімум українські, а потім просувати їх по всьому світу. Щоб вони ніде себе не відчували комфортно. Тобто це включені в якійсь списки. Зрозуміло, що ці списки мають бути дуже авторитетним нашим закладом, це має бути на державному рівні. Можна зробити паралельний «Миротворець», і ще щось таке. Але це вже непотрібно. Хай буде це РНБО. Нам треба проводити роботу... Було таке оживлення після зустрічі Президента України з родичами політв'язнів, я приймав також участь в цій нараді. І Президент там сказав: навіщо нам створювати. І тут ми з ним погодилися в цьому питанні. І він сказав: давайте ми все будемо спрямовувати в РНБО і хай вони включають, а далі вже авторитетом громадських організацій, державних установ ми будемо це просувати по світові. Я думаю... Але тут у нас є дуже багато таких організаційно-технічних питань.

Параметри цих кейсів, вони мають бути дуже такими зрозумілими для просування, для усвідомлення чому це робиться. Я думаю, що це мають бути

комітетські слухання. Я не думаю, що це має бути міжкомітетські слухання. Бо ми зараз будемо говорити не стільки про роботу зовні – як просувувати, а скільки як організувати всередині цю роботу. Ми можемо це зробити на базі нашого комітету, запросити певні структури: МінТОТ, прокуратуру, РНБО. Прокуратуру я маю на увазі кримську, Автономної Республіки Крим. Зрозуміло, що дуже багато зроблено. Я просто хочу, щоб ви зрозуміли: дуже багато зроблено громадськими саме організаціями, в різних форматах, в різних параметрах. Тільки, я згадаю зараз Гельсінську нашу групу, тільки за карною справою Артема Чийгоза, а це більше ніж 139-ь томів. І вони всі там промоніторені, кожний слідчий, кожний суддя, кожний прокурор, все це незаконні, вони всі там виписані. І також робили інші організації. Отже, було би добре, якщо би дійсно ми для початку провели нараду, метою якої було б створення робочої групи по підготовці такого комітетського слухання. Якщо би, знову ж, цю нараду ми змогли би зробити десь там до кінця цього... тобто зараз, до канікул, до відпустки. І ця робоча група можливо в якійсь мірі уже пропрацювала би. А самі би слухання ми не затягували і зробили б десь наприкінці вересня, на початку жовтня, але не пізніше. Бо роботі дійсно там дуже багато. Зроблено дуже багато, але щоб її об'єднати, вийти на якусь об'єктивність, потрібні такі зусилля координаційні. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь-ласка Зеро Умерівно, представник прокуратури Автономної республіки Крим.

КОЗЛІЄВА З.У. Так. Дуже дякую за можливість виступити. Ми не організація ми насправді прокуратура Криму дуже тісно співпрацює по всіх цих провадженнях по порушеннях прав людини і. Є деякі питання по завершенню цих кримінальних проваджень по направлення наприклад до суду із обвинувальним актом бо відсутність території, належність доказів вони збираються, процес повільний, однак, наприклад, щоб застосувати санкції до таких людей, того багажу, що ми набираємо його в принципі

достатньо, але чому наприклад, я підтримую дуже сильно проведення Комітетських слухань тому, що тут питання законодавства про санкції, тут не лише питання про політичних в'язнів я розумію, піднімаються громадські організації, а в принципі всієї сенсаційної політики. Чому? Тому, що в нас є закон про санкції, він невеликий, він дуже маленький і він недосконалий. Наприклад от стосовно відповідальних осіб, от РНБО звертається з рішенням до Прем'єр-міністра, Президента або Верховної Ради, однак до самого РНБО з пропозицією про скасування, застосування або зміну санкцій і списку санкцій може звертатись Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Національний Банк України і Служба Безпеки України, наприклад Генеральної прокуратури чи органів прокуратури там немає, що виглядає дуже дивно, тому, що СБУ це наш піднаглядний орган і наприклад остаточні дані і повні кримінальні впровадження, наглядові провадження вони в принципі знаходяться у нас.

Це перший момент, другий момент стосовно санкцій які існують списки фізичних, юридичних осіб, там є дуже дивні моменти такі як особи Поклонська, Аксьонов Константінов у цих санкціях визначені як громадяни Російської Федерації що є теж трошечки дивним питанням. Природа цього питання теж іде від недосконалого закону про санкції бо виходить, що громадяни України можуть бути під списками санкційними лише в тому випадку, увага, що вони здійснили терористичний акт так написано в законі не те, що є вирок суду, було притягнуто до відповідальності, а просто, що здійснили. Відповідно всі інші санкції можуть застосовуватись до іноземних громадян, що теж з чого впливає, що їх визнали як громадян Російської Федерації. Тобто зміни, що це можуть бути громадяни України, але які залишились на окупованих територіях сприяють країні агресору проявляють протиправні дії стосовно громадян вони були б дуже доречними і необхідними. Більше того в цьому законі немає ні відповідальних осіб, контроль за виконанням санкцій, за реалізацію цих санкцій причому прямих

відносин немає жодної відповідальності за порушення санаційного режиму. Ні міжнародного, ні нашого вітчизняного. Це от один момент і другий.

Закон діє лише на персоналі, наприклад європейські санкції є секторальні це вже питання до вільно економічну зону ну тому що от будь яка господарська діяльність яка там ведеться і навіть якщо вона опосередкована і порушила права громадян і якось свідчить про посягання на територіальну цілісність ми нічого не можемо зробити тому що там вільна економічна зона. А відповідальність за порушення санкцій немає. Ми вже розробили проект закону, розробляли направляли його і в РНБО і в Мінюст якби ми його погоджували з науково я до чого це все просто насправді на законодавчому рівні дуже багато проблемних питань закладено саме там. А якщо ми кажемо про політику санкційного режиму, ну якщо то так умовно якщо можна так назвати вона законодавчо-правової бази для її реалізації нема. Тому і ті органи які де по змісту по предмету мають відповідати за ті санкції вони розуміють, що відповідальності у них немає жодної нема і там буквально пару, я знаю, що Міністерство фінансів і Національний банк це ті два органи хоч якось на рівні розпоряджень своїх намагається реалізувати чи створити у себе механізм якихось там, ну там є дуже дивні механізми, наприклад там є блокування рахунків. Блокують рахунки підприємств, які мали б платити податки у Державний бюджет України. Ну там насправді питань отакого плану безмежна кількість, як мінімум їх винести на обговорення, ну визначити ці проблемні питання, велика частина цих питань має бути вирішена на законодавчому рівні це насправді нагальна потреба вже пройшло чотири роки вже вона давно мала б підніматись. Я вам дякую за увагу, вибачте, що довго, але це так поверхнево. Тому, що ми дуже підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Тут присутні ще представники Української Гельсінської спілки, якщо є бажання можете виступити, але ви є один із співавторів і звернення до комітету, я думаю, що у даному випадку ми не

можемо ускладнювати і думати не про проведення, формат, а що ми хочемо досягти. І тут дві речі є очевидними для них вже говорилося, що парламентського контролю, чітко зрозуміти, що в цій кімнаті навряд хтось може сказати взагалі який це механізм, хто реально відповідає, де-факто під дахом РНБО здійснюється яке координує інші інституції і, але очевидно, що тут бракує розуміння. На цих комітетських, на засіданні комітету ми можемо запросити представників РНБО для того щоб проінформувати про речі які необхідно знати народним депутатам і є це функція контролю і є функція законодавства з точки зору говорили деякі інші про можливі внесення змін до існуючого недосконалого закону про санкції, можливо якісь окремі закони і в рамках робочої групи або в рамках якихось пропозицій до проведення слухань або зразу і після можна було б по реєструвати ці законопроекти те що до зміни або окремих законопроектів ось проект українського і таке інше.

Ці дві речі є очевидними і я думаю є кінцевий результат який ми хочемо отримати. З точки зору часу слушне зауваження кінець вересня початок жовтня це є терміни і до графіки теж є очевидними і з точки зору хочу нагадати, що Європейський Союз кожні півроку розглядає санкції, отже наступного разу це буде грудень і оскільки, щоб все, що від України залежить воно було у шляхопроводі Європейської комісії, вчасно розглянути, це також потрібно робити не пізніше другої частини жовтня.

Також прошу врахувати, що 16 листопада в Україні у нас у Києві відбудуватиметься сорокова щорічна конференція міжнародної неурядової організації «Парламентарі за глобальні дії» цей захід відбувається у співпраці з Верховною Радою України парламентської національної групи «Парламентарі за глобальні дії» за підтримки Голови Верховної Ради і Центру громадянських свобод та деяких інших організацій і це буде дводенна подія 16-17 листопада, яка 16 розпочнеться у Верховній Раді, буде спеціально присвячена сесія цієї щорічної асамблеї присвячена Україні. Там Крим і Донбас. За попередньою інформацією яку я маю має взяти участь у цій щорічній сесії 16-17 листопада Прокурор державного-кримінального суду,

Президент Міжнародного кримінального суду, представники Європейської комісії, деякі та інші. І я думаю до того дуже важливо мати від нас відповідну підготовку і можливо і відповідний виступ і матеріали, які можна було б долучити під час цієї української сесії заключного документу, а я нагадаю, що в нас місії ці організації і це сприяти якнайшвидше ратифікації в Україні Статуту Римського Статуту приєднання України до сторони міжнародно-кримінального суду і прийняття необхідного законодавства для імплементації українському національному законодавстві цих злочинів, які розглядає міжнародний кримінальний суд серед них злочини агресії, військові злочини, і злочини геноциду.

Також важливо знати часові рамки. І останнє, стосовно формату, до нас звертаються організувати це на базі комітету, комітет ми мали готові виступити таким і натомість ми можемо звернутись до інших колег в інших комітетах або Європейської інтеграції, або Закордонних справ, або Національної безпеки і оборони будь яких для того щоб у випадку якщо буде цікаво то приєднались. Буде великий суспільний інтерес, ми маємо тут мала зала щоб це відбулося на Грушевського і тоді стосовно звернення по пропозиції колеги Логвинського, колеги Чубарова варто зробити такий лист щоб запросити РНБО, щоб отримати від них необхідну інформацію не чекаючи від них і можливо на базі комітету створити таку робочу групу по підготовці комітетських слухань до якої будуть включені представники секретаріату колеги автори звернень Гельсінської спілки, центру інформації по правах людини, кримсько-правозахисної медійної групи за права людини разом могли це підготувати. Будь-ласка, я щось забув, колега Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Не зовсім достойно уже після вашої завершальної промови. Вибачте, Голово, я просто хотів звернути увагу і вашу і всіх нас, що ці комітетські слухання, підготовка до них вона може бути інша ніж ми звикли бо ця робоча група вона буде складатись як я сподіваюсь з людей які багато що зробили тобто дійсно така робота і ця робоча група вона має чітко

продумати сценарій з виступами конкретних організацій з конкретними питаннями, щоб ми зразу вийшли на конкретні рішення і закріпили на тому комітетському слуханні і від цього буде залежити кількість і якість людей яких ми будемо запрошувати. Ми випишуємо сценарій і не просто питаннячко щоб ми всі говорили і потім хтось це буде виконувати, а ми просто між собою домовимось хтось що бере на себе відповідальність, що прокуратура, що громадські організації, що бере РНБО, а ми просто дамо схему, я просто оце хотів сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Ще організаційне питання, я прошу секретаріат можливо разом не пізніше наступного тижня визначитися з датою проведення. Завтра буде розглядатись календарний план сесії для чого це потрібно, для того щоб ми змогли запросити колег з Європейського парламенту або окремих інших. Дякую. У нас порядок денний фактично вичерпався. Я вибачаюсь, я забув лише одне питання, звернення міністерства культури стосовно проведення 10-11 липня дев'ятого засідання міжурядової українсько-німецької комісії співробітництва осіб, які мають німецьке походження, які проживають в Україні і вони просили нас надіслати кандидатуру представника комітету Верховної Ради щодо участі у цій комісії, що передбачено додатком до постанови від 15 року. В нас як завжди до передчасного свого відбуття до Рахункової палати був колега Пацкан і зараз він очевидно не зможе, чи є у присутніх колег бажання увійти до складу цієї українсько-німецької комісії. Я пропоную, оскільки у нас активно бере участь у подібних заходах колега Сулова, подати її кандидатуру, якщо нема заперечень, я погоджу з нею. Рішення прийнято. Дякую. Наступне засідання у середу 11 липня.